REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

Vsebinsko in finančno poročilo o izvajanju posebnih nalog osrednje območne knjižnice
(Obrazec za poročanje)

Poročevalsko leto 2023

Polni naziv knjižnice:	**Mestna knjižnica Ljubljana**
Naslov (sedež):	Kersnikova ulica 2, 1000 Ljubljana
Odgovorna oseba:	dr. Teja Zorko
Telefon:	01 308 50 01
Elektronska pošta:	info@mklj.si

I. Končno finančno poročilo o izvedbi programa posebnih nalog OOK za leto 2023:

Realizacija programa OOK za leto 2023	**Viri financiranja (v evrih)**			
Izvajanje 27. člena ZKnj-1	**MK (fiksni programski stroški)[1]**	**MK (variabilni programski stroški)[2]**	**Drugi viri**	**Skupaj**
Opravljanje zakonsko opredeljenih posebnih nalog OOK za širše območje	35.500,00	9.000,00	20.233,41	64.733,41
Koordinacija dejavnosti splošnih knjižnic za knjižnični sistem ter projektov na nacionalni ravni		5.000,00		5.000,00
Digitalizacija za širše območje pomembnega domoznanskega gradiva		18.200,00	985,26	19.185,26
Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika		6.750,00		6.750,00
Kompetenčne vsebine	20.030,00	15.170,00	16.731,00	51.931,00
STROŠKI SKUPAJ	55.530,00	54.120,00	37.949,67	147.599,67

[1] Fiksni programski stroški so tisti upravičeni programski materialni stroški, ki so nastali za izvajanje posebnih nalog osrednje območne knjižnice za širše območje.
[2] Variabilni programski materialni stroški so tisti upravičeni stroški, ki so nastali pri izvajanju programskih vsebin v okviru posebnih nalog osrednje območne knjižnice za širše območje in so odvisni od obsega oziroma količine načrtovanih aktivnosti za izvajanje programskih vsebin.

II. Podrobnejše finančno in vsebinsko poročilo o izvedenih posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2023

1. Opravljene zakonsko opredeljene posebne naloge OOK za širše območje.

Poročajte o vsebinskem okviru in obsegu dejavnosti knjižnice po zakonsko opredeljenih nalogah, ter doseženih letnih ciljih.

Vsebinsko poročilo:

Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij

- Sodelovali smo pri konzorcijskih nakupih podatkovnih zbirk, dostopnih na daljavo za potrebe knjižnic območij, in izobraževanju uporabnikov za uporabo e-virov.
- Dostop do podatkovnih zbirk je omogočen preko dostopa na daljavo, saj tako odpade zamudno ažuriranje seznamov naročniških IP naslovov regijskih knjižnic za uporabo elektronskih zbirk, hkrati pa na tak način omogočamo preprost dostop, ne glede na njihovo lokacijo.
- Nadaljevali smo s promocijo podatkovnih zbirk tudi preko skrbnikov zbirk in na socialnih omrežjih. Zbirke predstavljamo s pomočjo promocijskih multimedijskih gradiv, poseben poudarek je bil namenjen zbirki PressReader, ki omogoča branje skoraj 8.000 časnikov in revij s celega sveta. V letu 2023 smo imeli tudi Tax-Fin-Lex in Enciklopedijo Britannica, ki smo jo za potrebe celotne regije zagotovili iz sredstev MKL.
- Podatke o uporabi podatkovnih zbirk preko oddaljenega dostopa smo tudi za leto 2023 pridobili s pomočjo orodja za analiziranje statistik uporabe naročenih e-podatkovnih SawMill Analytics (https://www.sawmill.co.uk/), za katerega skrbi Oddelek za digitalne vsebine NUK. Orodje omogoča spremljanje prijav preko strežnika za oddaljeni dostop EZProxy. Iz podatkov skrbnikov dostopa na daljavo za slovenske splošne knjižnice je 25 % vseh uporabnikov oz. 23,5 % vseh prijav v zbirke bilo omogočenih iz knjižnic Osrednjeslovenskega območja. Podatkoma je potrebno dodati pojasnilo, da orodje za beleženje uporabe dostopa na daljavo EZProxy meri le prvi dostop do strežnika za oddaljeno prijavo, nadaljnje prehajanje med posameznimi zbirkami, ki jih knjižnice omogočamo preko dostopa na daljavo, pa žal s tem orodjem ni možno spremljati, tako da število prijav ni najbolj relevantno in primerljivo.
- Uporabnikom knjižnic osrednjeslovenskega območja smo zagotavljali brezplačno medknjižnično izposojo strokovnega in študijskega gradiva. Vse administrativne dejavnosti, povezane z zagotavljanjem brezplačne medknjižnične izposoje strokovnega in študijskega gradiva smo izvajali v digitalni obliki.
- Mesečno obveščanje knjižnic območja o novem gradivu prek spletne strani knjižnice.
- Z obveznim izvodom, ki ga MKL prejema z Zakonom o obveznem izvodu kot določena depozitarna ustanova za obvezni izvod, smo OOK-ji v letu 2023 zagotavljali povečan in zahtevnejši izbor knjižnega gradiva, s čimer je postala prejemnik obveznega izvoda tistih publikacij, ki jih sofinancirajo javne ustanove iz proračunskih sredstev.

Strokovna pomoč knjižnicam območja

- Organizirali smo srečanje direktorjev splošnih knjižnic in se seznanili s problematikami posameznih knjižnic.
- Pripravili smo projekt povezovanja z namenom promocije storitev knjižnic v Osrednjeslovenskem območju. V letu 2023 smo začeli s prvo fazo projekta, pripravili smo

vsebinska izhodišča in koncept skupnega projekta Cilji trajnostnega razvoja v splošnih knjižnicah osrednjeslovenskega območja, ki ga bomo izvedli v letu 2024. V projektu bomo predvidoma izvedli devet predavanj, izobraževanj in srečanj, namenjenih vsem ciljnim skupinam, zlasti ranljivim skupinam prebivalcev, in bo temeljil na vsebinah Ciljev trajnostnega razvoja – tema v letu 2024 bo priseljenci in integracija. Predavanja bodo posneta in dostopna na družbenih omrežjih.

- Koordinirali smo gostovanja potujočih razstav, tudi v sodelovanju z Zgodovinskim arhivom Ljubljana, v splošnih knjižnicah območja (Ljubezen gre skozi želodec[3]: Knjižnica Otona Župančiča, Slovanska knjižnica in V slogi k uspehu[4]: Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Knjižnica Otona Župančiča, Slovanska knjižnica).
- Svetovali smo knjižnicam območja na vseh področjih dejavnosti MKL, še zlasti pri načrtovanju lokalnih računalniških omrežij in urejanju lokalnih informacijskih sistemov, ter zasnovi opremljanja knjižnic s sodobno tehnologijo za samostojno uporabo knjižnic in avtomatizacijo delovnih postopkov v skladu s Strateškimi usmeritvami na področju IKT v splošnih knjižnicah za obdobje 2019–2028.
- Sodelovanje pri izvajanju koordinacije za vse dejavnosti in projekte z vsemi knjižnicami OOK, predvsem preko izvajanja kompetenčnih vsebin.
- Izvajali smo dejavnosti Učnega centra MKL za koordinatorje nalog območnosti za znanja, potrebna za izvajanje posebnih nalog osrednje območne knjižnice, ter izobraževanja za knjižničarje regije za nove naloge v knjižnicah po konceptu in programu Učnega centra MKL kot kompetenčnega centra. Podrobneje o izvajanju kompetenčnih vsebin Učnega centra MKL v prilogi 1.
- Preko Pionirske – CMKK kot kompetenčnega centra smo skrbeli za diseminacijo rezultatov strokovnega in raziskovalnega dela na področju mladinskega knjižničarstva in promocije branja, izmenjavo znanj in strokovnih pogledov mladinskega knjižničarstva z drugimi sorodnimi področji in skupen razvoj bibliopedagoških aktivnosti. Več o izvajanju kompetenčnih vsebin Pionirske – CMKK v prilogi 1.
- Maja 2023 smo organizirali mednarodno posvetovanje Knjižnica, srce mesta na temo občanske znanosti. Udeleženci iz več držav smo si izmenjali izkušnje in primere dobrih praks glede na vlogo knjižnic pri spodbujanju vprašanj, povezanih z odprto znanostjo, občansko znanostjo in znanstveno pismenostjo ter predstavili primerne rešitve za okolje slovenskih splošnih knjižnic. Na posvetovanju smo gostili strokovno javnost in knjižničarje iz vse Slovenije, predstavili inovativne dejavnosti ter povabili k predstavljanju tudi druge knjižnice osrednjeslovenskega območja. Podrobnejše poročilo o posvetovanju se nahaja v prilogi 8.
- Sodelovali smo pri nabavi in obdelavi z Mestno knjižnico Grosuplje ter se dogovarjali s knjižnicami območja o morebitnem ponovnem skupnem razpisu za RFID nalepke in zaščitno folijo.
- Izvajali smo posebne naloge povezovanja, svetovanja, usklajevanja in zastopanja slovenskih splošnih knjižnic pri mednarodnem sodelovanju z namenom zagotavljanja čim večje enotnosti izvajanja javne službe na področju splošnega knjižničarstva (priloga 1)
- Sodelovali smo na področju spodbujanja bralne kulture za ciljne skupine uporabnikov, s projektoma MKL Poletavci za otroke ter NajPoletavci za mladostnike. V letu 2023 je pri obeh projektih izmed vseh sodelujočih 19 slovenskih splošnih knjižnic zelo uspešno sodelovalo tudi šest knjižnic območja (Knjižnica Litija, Knjižnica Logatec, Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Knjižnica Medvode, Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik in Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica). Skupno je sodelovalo 4.352 otrok in mladih (3.828 Poletavcev in 524

[3] https://www.zal-lj.si/ljubezen-gre-skozi-zelodec/
[4] https://www.zal-lj.si/v-slogi-k-uspehu/

NajPoletavcev), od tega 2.301 otrok in mladih iz knjižnic osrednjeslovenskega območja. Podrobnejše poročilo o obeh projektih je v prilogi 3.

- Vključevali smo se v mednarodne projekte in mednarodna sodelovanja (G-BOOK 2; Setting up a Reading Motivator in the Digital Age: introducing new approaches of reading for pleasure pedagogy in primary schools, ESC idr.)
- Za potrebe vodenja različnih sestankov in redno komunikacijo smo uporabljali sodobne načine komunikacije – zakupili smo licence za videokonferenčno orodje Zoom, ter za potrebe vseh OOK orodje Zoom Webinar; sestanki koordinatorjev in drugih delovnih skupin OOK so izmenično potekali v Mestni Knjižnici Ljubljana in preko spletne aplikacije Zoom.
- Strokovno smo sodelovali z Združenjem splošnih knjižnic, s posebnim poudarkom na delu nacionalne koordinacije posebnih nalog OOK, v okviru strokovnih delovnih skupin, in v Uredniškem odboru skupne spletne strani slovenskih splošnih knjižnic – Knjiznice.si, ter projektov na nacionalni ravni.
- Delo območnega urednika portala Dobreknjige.si (koordinacija: Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper in Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica) je poleg nalog, navedenih v dokumentu Smernice za delo uredniškega odbora portala Dobreknjige.si, zajemalo še ocenjevanje zapisov v skladu z dokumentom Preverjanje bibliografskih zapisov na portalu Dobreknjige.si in sodelovali smo pri organizaciji in izvedbi regijskega srečanja z vnašalci portala. Na portalu Dobreknjige.si poleg Mestne knjižnice Ljubljana sodelujejo skoraj vse (torej osem) knjižnic območja (Knjižnica Domžale, Mestna knjižnica Grosuplje, Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, Knjižnica Litija, Knjižnica Logatec, Cankarjeva knjižnica Vrhnika in Knjižnica Medvode, trenutno na portalu aktivno ne sodeluje le Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica), s skupno 44 vnašalci vsebin (v letu 2023 je bilo aktivnih 23), kar nas uvršča na prvo mesto med vsemi knjižničnimi območji, z največjim prirastom novih zapisov (117), pri številu vseh vpogledov v zapise knjižnic območja pa z 5.230.571 ogledi, za več kot 3.500.000 ogledov prekašamo naslednje območje z največ ogledi. Osrednjeslovensko območje je še vedno tisto, ki v skupnem seštevku prinaša največje število zapisov objavljenih na portalu (31 % vseh objavljenih), največji prirast zapisov v preteklem letu (25 % oz. četrtina vseh objavljenih), posledično je tudi 31 % vseh ogledov zapisov na portalu Dobreknjige.si v letu 2023 tistih, ki so iz bili pripravljeni na našem območju, v celotnem obdobju delovanja portala pa je ogled zapisov iz našega območja predstavljalo 34,80 % vseh ogledov.
- Nagrajenka spletnega portala Dobreknjige.si s priporočilno literaturo, namenjen promociji dobrega branja, za najboljšo vnašalko spletnih priporočil za leto 2023 je bila Špela Plestenjak. Izbrana je bila izmed finalistk, ki so se uvrstile v končni izbor za najboljšega vnašalca/ke na omenjeni portal. Med petimi finalistkami so bile tri iz Mestne knjižnice Ljubljana, poleg nagrajene Špele Plestenjak (Knjižnica Otona Župančiča) še Tamara Banko (Knjižnica Bežigrad), Simona Solina (Knjižnica Otona Župančiča).
- Delo članice delovne skupine območnih koordinatorjev za spodbujanje bralne pismenosti (koordinacija: Mariborska knjižnica) je potekalo v okviru štirih načrtovanih srečanj.
- V okviru delovne skupine sistemskih administratorjev in informatikov OOK (koordinira: Mariborska knjižnica) smo imeli nalogo:
  - projekt priprave varnostne politike za splošne knjižnice. Naloga je predvidena v Strateških usmeritvah na področju IKT v splošnih knjižnicah 2019–2028, oblikovana je bila delovna skupina, ki je na podlagi izsledkov v letu 2022 izvedene analize opremljenosti splošnih knjižnic po posameznih območjih in na nacionalni ravni, v letu 2023 pripravljala dokument in ga bo usklajevala s celotno skupino sistemskih administratorjev in informatikov OOK.
- Skrbeli smo za izvedbo aktivnosti kompetenčnih vsebin za ciljne skupine senzorno oviranih uporabnikov in sodelovali smo s Knjižnico slepih in slabovidnih Minke Skaberne (koordinacija: Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto).

- Nadaljevali smo izvajanje programa izmenjave knjižničnih delavcev med Mariborsko knjižnico in Mestno knjižnico Ljubljana in pripravili regijski program »Mentorstvo v knjižnicah regije«, ki je namenjen mentorstvu na treh nivojih: za novo zaposlene v knjižnici, za študente bibliotekarstva in za prostovoljce. Zaposlena iz Mariborske knjižnice sta izvedla tridnevni strokovni obisk Mestne knjižnice Ljubljana v okviru vsakoletne strokovne izmenjave (v sodelovanju z Mariborsko knjižnico); pripravili smo program za prakso sedmih študentov bibliotekarstva ter opravljeni so bili uvodni razgovori s študenti za pripravo nalog na različne teme. V okviru mednarodnega sodelovanja smo pripravili in izvajali predstavitve za strokovnjake iz tujine.

Koordinacija dejavnosti splošnih knjižnic za knjižnični sistem ter projektov na nacionalni ravni

V dogovoru z ostalimi slovenskimi OOK smo v okviru koordinacije dejavnosti in projektov splošnih knjižnic za knjižnični sistem načrtovali programske stroške za načrtovane aktivnosti in izvedbo projektov.

Del programskih stroškov smo namenili financiranju aktivnosti za usklajeno načrtovanje, usmerjanje, koordinacijo, podporo in evalvacijo dejavnosti (vključenih v programih osrednjih območnih knjižnic) ter povezovanje s programi in cilji, sprejetimi v okviru Akcijskega načrta za uresničitev ciljev Strategije razvoja splošnih knjižnic 2022–2027. Vodenje in financiranje projektov je potekalo v sodelovanju z drugimi deležniki na področju dejavnosti splošnih knjižnic (MK, NUK, NSKD, ZBDS, COSEC in drugi) po prioritetah, kot nadaljevanje projektov, ki so že v teku, in novih, ki imajo podlago v navedeni Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic.

Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva

- Nudili smo vsebinsko in uredniško podporo delovanju vsem skupnim portalom slovenskih splošnih knjižnic (Kamra, Knjiznice.si, Dobreknjige.si, Obrazi slovenskih pokrajin); s poudarkom na izvajanju redakcije, organizacije in koordinacije dela na portalu Kamra za potrebe območja.
- V okviru vsebinskega načrta digitalnih zbirk za portal Kamra smo uporabnikom ponudili 22 digitalnih zbirk (od tega smo jih 10 vnesli v MKL) z 999 MME (od tega smo jih 293 vnesli v MKL). Upoštevane so tudi 3 zbirke, ki so bile skoraj v celoti vnesene v letu 2023, dokončane, pregledane in objavljene pa januarja 2024, zato številke niso skladne z uradno statistiko portala Kamra.
- Projekt Obrazi prestolnice je naslednik projekta Razvoj Ljubljane. Njegov namen je raziskovati različne »obraze Ljubljane«, bodisi v smislu posameznih predelov, znamenitih lokacij ter stavb ali pomembnih osebnosti. V letu 2023 je v sklopu projekta nastalo šest digitalnih zbirk.
- V okviru projekta »Moj kraj nekoč in danes« pa smo skupaj s knjižnicami regije iskali zanimive zgodbe, povezane z lokalno zgodovino ter prebivalci posameznega kraja, jih zapisali ter objavili na portalu Kamra. Kot rezultat dobrega sodelovanja z regijo smo uporabnikom portala Kamra ponudili 12 digitalnih zbirk. Podrobnejše poročilo je v prilogi 4.
- Knjižnicam na območju smo v obliki projekta financiranja digitalizacije vsebin za Kamro omogočili, da so z namenskimi sredstvi digitalizirale del gradiva lokalnega pomena in ga objavile v obliki ene ali več digitalnih zbirk na portalu Kamra. Knjižnica Domžale je digitalizirano gradivo lokalnega pomena uvrstila v štiri digitalne zbirke: Dob pri Domžalah: ob 800-letnici prve omembe kraja, Jože Karlovšek – velikan slovenske narodopisne kulturne dediščine, Krajevna imena Moravške doline ter Poezija zdravi – literarni natečaj. Cankarjeva knjižnica Vrhnika je pripravila in objavila digitalno zbirko z naslovom Vrhnika med 1. svetovno vojno v objektivu Petra Nagliča. Knjižnica Medvode je pripravila in objavila digitalno zbirko

Obrazi sotočja. Mestna knjižnica Grosuplje je pripravila dve digitalni zbirki: Krajevna skupnost Šentvid pri Stični ter Tabor nad Cerovim. Knjižnica Litija je pripravila tri digitalne zbirke: Dobili smo litijski most in nadvoz, 30 let popotovanj Slavne Valvasorjeve konjenice in Lipa na Selih je bila povest kraja. Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica pa je pripravila in objavila digitalno zbirko z naslovom Podobice.

- V pomoč pri pripravi zgodb na portalu Kamra je knjižnicam območja služila tudi strojna oprema, kupljena iz sredstev OOK v preteklih letih:
  - A4 skener Canon CanoScan LIDE 100,
  - A3 skener Epson Expression 10000 XL,
  - digitalni fotoaparat Nikon D5000 z objektivom AF-S 18-105mm 1:3.5-5.6,
  - stojalo za fotoaparat Velbon Sherpa 600R,
  - snemalnik zvoka ZOOM H4n,
  - dekoder ION VCR2PC za digitalizacijo VHS video podatkovnih nosilcev.
- Vsebine, ki jih objavljamo na portalu Kamra, smo promovirali preko sedaj že ustaljenih kanalov. V sodelovanju z glavnim uredništvom portala Kamra imamo pripravljen program izobraževanja knjižničarjev regije za uporabo administracije medregijskega domoznanskega portala Kamra v obliki praktično naravnane delavnice. Izvedli smo usposabljanje vnosa vsebin na portal preko telefona in elektronske pošte za novo vnašalko iz Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica. Redno smo svetovali in pomagali vnašalcem na območju pri vnosu digitalnih zbirk na portal.
- Skozi vse leto smo zbirali spomine (življenjske zgodbe in stare fotografije) s strani uporabnikov, ki gradivo prinesejo v knjižnico za takojšnjo digitalizacijo. Ena življenjska zgodba je bila skupaj s fotografijami objavljena na portalu Kamra.
- Kakovostno delo na portalu Kamra je prepoznano tudi na nacionalnem nivoju, in sicer v okviru strokovnega dogodka Festival Kamra 4.0, ki je bil organiziran 7. decembra 2023, v Levstikovi dvorani Osrednje knjižnice Celje, so bila podeljena priznanja za najboljše vnašalce na domoznanski portal Kamra. Priznanje Kamra, ki ga podeljuje Združenje splošnih knjižnic, sta prejela sodelavca Anja Frković Tršan in mag. Gašper Hudolin iz Slovanske knjižnice.
- Na portalu Obrazi slovenskih pokrajin so bile objavljene štiri biografske enote za osrednjeslovensko območje.
- Pripravili smo regijski domoznanski natečaj za najboljšo zgodbo z naslovom »Zgodbe mojega kraja: Kako smo se nekoč prevažali« 2025 (priloga 5). V času trajanja natečaja smo prejeli 70 zgodb, razpisanim pogojem jih je ustrezalo 67. Žirija je izbrala 10 najboljših zgodb, nato pa izmed teh določila prve tri. Nagradili smo vseh 10 zgodb, avtorji najboljših treh zgodb pa so prejeli posebne nagrade. Prav tako smo vseh 10 zgodb objavili na spletni strani MKL in na portalu Kamra. Podelitev nagrad je bila izvedena na zaključni prireditvi, 30. oktobra 2023, v prostorih Slovanske knjižnice.
- V MKL že vrsto let izvajamo projekte digitalizacije gradiv, ki predstavljajo lokalno, regionalno in nacionalno pomembne vsebine. V letu 2022 smo prvotno nameravali izvesti digitalizacijo sklopa starejših serijskih publikacij in domoznanskih monografij, a ker smo uspeli pridobiti nekaj več sredstev za digitalizacijo, smo se namesto tega odločili začeti izvajati pred leti pripravljen zelo obsežen projekt digitalizacije tovarniških časopisov. Lani smo tako digitalizirali drugi sklop tovrstnega gradiva, ki bo v celoti objavljeno na portalu dLib.si v letu 2024. Skupno smo digitalizirali 31.125 strani gradiva formata A4. Z objavo digitaliziranega gradiva bomo omogočili javni dostop v e-obliki do zbirke iskanih serijskih publikacij, ki se navezujejo na različne vidike industrijske zgodovine ljubljanskega območja in širše krajine. Število objavljenih digitalnih dokumentov in skenogramov na portalu dLib.si se redno povečuje, predvsem na račun objav posameznih sklopov izvorno digitalnih vsebin, kompletiranja posameznih korpusov predhodno digitaliziranih vsebin. Koordinacija, prijava

na razpise in priprava javnih naročil za vse projekte digitalizacije MKL poteka v Slovanski knjižnici. Podrobni seznam gradiva je v prilogi 6.

- MKL je do 31. 12. 2023 na spletnih straneh Digitalne knjižnice Slovenije objavila 120.155 polnobesedilnih dokumentov. (2022: 117.844, 2021: 114.968, 2020: 114.845, 2019: 114.546, 2018: 114.450, 2017: 114.375, 2016: 114.251)
- Na portalu dLib je bilo v celotnem letu 2023 zabeleženih 2.589.899 vpogledov v polna besedila in metapodatke digitaliziranih gradiv iz MKL (2022: 2.216.843, 2021: 2.288.452, 2020: 1.166.157, 2019: 825.956), s čemer že možno presegamo vrednosti, ki smo jih dosegali v predkoronskem letu 2020, kakor tudi strm porast uporabe vsebin v digitalnem okolju, ko je knjižnica delovala v deloma spremenjenih razmerah.
- V letu 2023 smo v Slovanski knjižnici v okvirih redne katalogizacije dopolnili ali kreirali nove zapise za 2.393 enot domoznanskega gradiva (kreiranje novega zapisa oz. vnos ustrezne oznake v zapis obstoječega gradiva na podlagi domoznanske vsebine; 2.475 v letu 2022). Zapise opremljamo s tematskimi gesli, ki uporabnikom omogočajo iskanje člankov in besedil z lokalno vsebino v slovenskih publikacijah. Gre za temeljno digitalno obliko dostopnosti domoznanskih vsebin, ki je v vzajemnem katalogu na dan 31. 12. 2023 ponujala 26.356 bibliografskih enot, od tega kar 22.701 sestavnih delov oz. člankov.
- Naloge, vezane na ravnanje z obveznim izvodom so usklajene s priporočili in navodili nacionalne knjižnice in tudi potekajo v sodelovanju tako z NUK, kakor tudi ostalimi strokovnimi službami.
- Trije dogodki so potekali v okviru cikla Literatura v mestu, na katerih smo se posvetili temi sodobne slovenske literature in prevajanja v tuje jezike, saj je leto potekalo v znamenju Mednarodnega knjižnega sejma v Frankfurtu, kjer je bila Slovenija častna gostja. Na prvem večeru smo gostili večkrat nagrajeno pisateljico Mojco Kumerdej in prevajalca v angleščino Rawleya Graua. Na drugem večeru sta nas obiskala s trikratnim kresnikom nagrajeni pisatelj Andrej E. Skubic in prevajalec v nemščino Erwin Koestler, na jesenskem dogodku pa sta se v dvorani predstavili pisateljica in ekološka kmetovalka Nataša Kramberger ter prevajalka v nemščino Liza Linde.
- Sodelovali smo pri aktivnostih za vzpostavitev pogojev za trajno ohranjanje elektronskega gradiva (digitalnih in digitaliziranih virov), ki so v lasti ali jih kreiramo knjižnice območja, ter postopkih za prilagoditev (lokaliziranje) vsebin, ki jih objavljamo knjižnice območja na portalu Digitalne knjižnice Slovenije.
- Razvitost domoznanske dejavnosti na Osrednjeslovenskem območju, predvsem na področju digitalnega domoznanstva, se glede na podatke in statistike izboljšuje, kar je tudi posledica uspešnega sodelovanja s knjižnicami na območju pri pripravi skupnih projektov na portalih Kamra in dLib.si, kjer se uvrščamo med najbolj uspešna območja.

Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja OOK

- V knjižnicah regije imamo interne Pravilnike o izločanju in odpisu knjižničnega gradiva, ki so usklajeni z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva NUK. Dogovorile smo se o internem postopku obveščanja o izločenem gradivu med knjižnicami regije.

Finančno poročilo:

Realizacija fiksnih programskih stroškov, ki so nastali kot posledica opravljanja zakonsko opredeljenih posebnih nalog OOK za širše območje:	znesek v EUR
Prva naloga	0
Druga naloga	43.053,41

Tretja naloga	
Četrta naloga	0
Realizacija variabilnih programskih stroškov:	
Nakup domačih in tujih licenčnih elektronskih virov	21.680,00
Projekti digitalizacije za širše območje pomembnega domoznanskega gradiva	19.185,26
Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika	6.750,00
Koordinacija dejavnosti splošnih knjižnic za knjižnični sistem ter projektov na nacionalni ravni	5.000,00
Programski stroški skupaj	95.668,67

Obrazložitev finančnega poročila*:*
Za izvedbo koordinacije dejavnosti osrednje območne knjižnice na območju je bil predviden 1 FTE bibliotekarja. Za izvedbo koordinacije domoznanske dejavnosti knjižnicam na območju ter koordinacijo projekta Kamra (za naloge območne redakcije) je bil predviden 1 FTE bibliotekarja. Iz sredstev Ministrstva za kulturo so se krili fiksni programski stroški v višini 35.500,00 EUR.

Stroški digitalizacije: 19.185,26 EUR (iz sredstev Ministrstva za kulturo v višini 18.200,00 EUR).
- od tega stroški digitalizacije vsebin za portal Kamra: 3.200,00 EUR

Stroški nakupa elektronskih virov: 21.680,00 EUR (iz sredstev Ministrstva za kulturo v višini 9.000 EUR).
- PressReader: 7.500,00 EUR
- Tax-Fin-Lex: 4.780,00 EUR
- Britannica: 9.400,00 EUR

Drugi programski stroški: 6.750,00 EUR
Stroški medknjižnične izposoje: pakiranje, poštnina, obdelava naročila: 6.750,00 EUR
Upoštevan je strošek medknjižnične izposoje za končnega uporabnika do višine največ 750 EUR za vseh osem osrednjih knjižnic in osrednjo območno knjižnico, ki posreduje knjižnicam območja večino gradiva.

Opredelitev variabilnih programskih stroškov za Koordinacija dejavnosti splošnih knjižnic za knjižnični sistem ter projektov na nacionalni ravni:
- stroški dela nacionalnega koordinatorja
- materialni stroški za delovanje nacionalne koordinacije in delo na terenu
- stroški za projekte in druge vsebine koordinacije:
  - Nacionalna koordinacija območnih koordinatorjev, organizacija in izvedba izobraževanj na nacionalnem nivoju
  - Koordinacija tima OOK (direktorji in koordinatorji vseh OOK) ter usklajevanje in izvajanje nacionalnih programov v skladu s delovnim načrtom in trenutnimi zahtevami stroke
  - povezovanje kompetenčnih vsebin na nacionalnem nivoju
  - povezovanje in usklajevanje skupnih nacionalnih knjižničnih portalov
  - koordinacija delovnih skupin in komisij v okviru koordinacije OOK, ki delujejo na nacionalnem nivoju

- koordinacija in izvedba nacionalnih projektov za promocijo knjižnic, knjige in branja
- sodelovanje z mediji in drugimi javnostmi
- izvajanje programov in projektov na podlagi Strategije razvoja splošnih knjižnic 2022–2027

1.a Kompetenčne vsebine

Podatki o izvedeni kompetenčni vsebini:

Naziv	**Kompetenčni center za izobraževanje knjižničarjev in strokovne javnosti**
Pridobljen status kompetenčnega centra	Komisija za kompetenčne centre pri Združenju splošnih knjižnic je 6. 12. 2021 Učnemu centru MKL podelila status kompetenčni center za izobraževanje knjižničarjev in strokovne javnosti.
Izvedene aktivnosti v letu 2023	Koordinatorjem iz slovenskih območnih knjižnic smo ponudili izobraževalne vsebine, ki jim bodo v podporo pri uspešnejšem izvajanju posebnih nalog območnosti. Nadaljevali smo tudi izobraževanja za knjižničarje regije za nove naloge v knjižnicah. 1. Izvedba novih izobraževanj: 1. Animacija in interaktivne vsebine, 2. ChatGPT in umetna inteligenca v knjižnicah, 3. delo s starejšimi, 4. izobraževanje za pripovedovalce pravljic, 5. lahko branje, 6. organizacija in izvedba festivala, 7. predstavitev Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe, 8. predstavitev zbirk fotografskega in video gradiva različnih inštitucij, 9. ranljive skupine (gluhi in naglušni, priseljenci), 10. sodobni mediji, kultura in podobe literature, 11. svetovanje za branje, 12. uporaba in administracija platforme za izposojo zvočnih knjig Audibook, 13. upravljanje s knjižnično zbirko, 14. verodostojnost virov, 15. video produkcija. 2. Nadaljevanje izobraževanj: 16. 3D-tiskanje, 17. Excel 2019, 18. Knjigoveštvo za hitro in enostavno popravilo knjig v knjižnici, 19. Napredovanja v bibliotekarstvu, 20. Obdelava fotografij, 21. predstavitev založniških programov, 22. Pridobivanje sponzorjev in donatorjev, 23. Risanje figur s 3D-pisalom, 24. Strategije iskanja knjižnega gradiva, 25. Svetovanje za branje in (ne)formalna biblioterapija, 26. Uporaba navigacije Google Zemljevidi,

	28. Uporaba programov za videokonference. Petim knjižničarjem iz slovenskih splošnih knjižnic (Mestna knjižnica Kranj, Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, Mestna knjižnica Grosuplje, Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica) smo omogočili brezplačno udeležbo na izobraževanju »Dungeons and Librarians: the Quest for Gamified Reading Promotion II«, ki je potekalo med 1. in 8. oktobrom 2023 v Litvi. Knjižnici Mirana Jarca Novo Mesto in Mariborski knjižnici smo osebno svetovali pri prijavi za pridobitev akreditacije Erasmus+ (telefonski pogovor, online sestanek, elektronska pošta). Pripravili smo sedmo mednarodno enodnevno strokovno posvetovanje Knjižnica, srce mesta 2023, ki je obravnavalo občansko znanost. Organizirali smo tudi tretje srečanje Slovanski fokus, ki je obravnavalo literaturo vzhodnoslovanskih dežel. V okviru promocije družinskega branja Ciciuhec smo organizirali strokovna predavanja za mentorje družinskega branja/vzgojitelje v vzgojno-izobraževalnih zavodih, mladinske knjižničarje v splošnih knjižnicah in starše predšolskih otrok (Predstavitev knjižnih novosti za otroke in Oblike motiviranja za branje v vrtcih in v družinah).
Ocena doseženih pozitivnih učinkov na razvoj knjižnične dejavnosti na širšem območju	Pridobivanje novih in posodobitev obstoječih znanj izboljšuje kompetence vsakega posameznega knjižničarja in celotne knjižnice in s tem omogoča poglobljeno strokovno in učinkovito delovanje ter razvoj splošnih knjižnic, da bodo lahko služile svoji lokalni skupnosti in odgovarjale na vse vrste izzivov. Učni center MKL je v prvi vrsti namenjen izobraževanju in usposabljanju za delo v splošnih knjižnicah in s svojim delovanjem dopolnjuje izobraževalne programe NUK-a, IZUM-a in ZBDS. Knjižnice bodo odgovorile na nove izzive pri delovanju in razvoju z ustrezneje usposobljenimi zaposlenimi, ki se dodatno izobražujejo in z lastnim zgledom podpirajo procese vseživljenjskega učenja v družbi. Z novimi znanji in njihovim pretokom med zaposlenimi se bodo knjižnice razvijale na področju zadovoljevanja potreb uporabnikov kot tudi na področju doseganja zadovoljstva zaposlenih. Učni center MKL kot kompetenčni center podpira vlogo območnih knjižnic (OOK) pri nadaljnjem razvoju splošnih knjižnic, Učni center pa poseben poudarek namenja pripravi programov za zaposlene v OOK za nova znanja in kompetence, ter jih usklajuje in načrtuje z njimi. S svojim konceptom in programom izobraževanj na nacionalni ravni podpira izobraževanje in posledično

	učinkovito in kakovostno delo slovenskih (splošnih) knjižničarjev. Potrebe po izobraževanjih na nacionalnem nivoju spremljamo in usklajujemo prek redne evalvacije izobraževanj.
Dostopnost rezultatov projekta/storitve za uporabnike na širšem območju	Učni center ima javno objavljene smernice za svoje delovanje (https://issuu.com/knjiznicaljubljana/docs/model_stalnega_strokovnega_izpopoln?e=1246915/11617534) Posnetki izobraževanj in strokovnih dogodkov so objavljeni na YouTube profilu MKL (https://www.youtube.com/user/MestnaKnjiznicaLJ).

Izvedene oblike predstavitve rezultatov projekta/storitve	Diseminacijo rezultatov učnega centra MKL izvajamo na lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni ravni, tako za strokovno javnost na področju bibliotekarstva kot tudi izobraževanja odraslih ter tudi za splošno zainteresirano javnost.
	Regionalna raven
	- Predstavitve na delovnih srečanjih splošnih knjižnic Osrednjeslovenske regije v okviru izvajanja posebnih nalog OOK, pisno obveščanje o aktivnostih Učnega centra MKL.
	- Neposredni pogovori in sodelovanja z zunanjimi sodelavci, s katerimi sodelujemo pri različnih projektih s področja izobraževanja (CDI Univerzum, Center za izobraževanje Ljubljana - Cene Štupar, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za kulturo, Javna agencija za knjigo, različna društva ipd.).
	Nacionalna raven
	- Pisni prispevki v obliki člankov, poročil, predstavitev, vabil ipd. v naslednjih medijih:
	  o revija Knjižnica,
	  o Knjižničarske novice,
	  o spletna stran slovenskih splošnih knjižnic, http://www.knjiznice.si,
	  o spletna stran MKL, http://www.mklj.si,
	  o družbena omrežja MKL (Facebook, Twitter, Instagram, TikTok),
	  o EPALE: osrednja spletna platforma za področje izobraževanja odraslih v Evropi, https://epale.ec.europa.eu/sl
	  o e-Novičke Andragoškega centra Slovenije, https://www.acs.si/projekti/druge-dejavnosti/enovicke-acs/.
	- Katalog izobraževanj Učnega centra MKL – objava na spletni strani, pošiljanje po mailu direktorjem slovenskih splošnih knjižnic, objava na družbenih omrežjih.
	- Objava posnetkov izobraževanj in strokovnih dogodkov na YouTube profilu MKL.
	- Prispevki zaposlenih na strokovnih srečanjih v Sloveniji.

	- Posredovanje rezultatov kulturnim in izobraževalnim organizacijam in preko članstva v različnih strokovnih telesih in združenjih vpliv na politike izobraževanja. - Predstavitve študentom bibliotekarstva in andragogike na študijski praksi. Mednarodna raven - Organizacija mednarodne strokovne konference Zmoremo – videti naprej. - Prispevki zaposlenih na strokovnih srečanjih v tujini. - Prispevki na spletni strani NAPLE Sister Libraries, https://www.naplesisterlibraries.org/. - Predstavitve partnerjem, s katerimi sodelujemo v mednarodnih projektih. - Predstavitve v okviru mednarodnih študijskih obiskov in mobilnostih zaposlenih.

Kratko vsebinsko poročilo o izvedeni kompetenčni vsebini:
Na podlagi analize potreb slovenskih splošnih knjižnic smo v letu 2023 organizirali kompleksnejša izobraževanja z naslednjih področij: organizacija in vodenje bralnih skupin, organizacija in izvedba festivala, predstavitev zbirk fotografskega in video gradiva različnih inštitucij, upravljanje s knjižnično zbirko in lahko branje. Pri tem so sodelovali uveljavljeni izvajalci iz različnih institucij, predvsem strokovnjaki iz slovenskih splošnih knjižnic in drugih kulturnih ustanov.

Pripravili smo sedmo mednarodno enodnevno strokovno posvetovanje Knjižnica, srce mesta 2023, ki je obravnavalo občansko znanost. Organizirali smo tudi tretje srečanje Slovanski fokus, ki je obravnavalo literaturo vzhodnoslovanskih dežel.

Mednarodno sodelovanje spodbujamo s pomočjo mobilnosti zaposlenih. V programu Erasmus+, Ključni ukrep 1, Učna mobilnost posameznikov v izobraževanju odraslih smo v okviru Akreditacije Erasmus za splošno izobraževanje odraslih za področje mobilnosti zaposlenih izvedli tri mobilnosti osebja v obliki sledenja na delovnem mestu. Tri zaposlene so obiskale Oodi, mestno knjižnico Helsinki, Finska, dve zaposleni Deichman, mestno knjižnico Oslo, Norveška, in tri mestno knjižnico Jonava, Litva. Izvajali smo vsebinske, jezikovne, kulturne in organizacijske priprave za mobilnost, evalvacijo ter aktivnosti za promocijo mobilnosti in razširjanje rezultatov. Sodelovali smo pri aktivnostih nacionalne agencije, kot so srečanja pogodbenikov, sprotno spremljanje in evalvacija, izobraževanja za pripravo končnih poročil in uporaba relevantnih orodij. Poročali smo o izvedenih dejavnostih in pripravili prijavo za pridobitev sredstev za naslednji krog. Mobilnosti so namenjene strokovnemu razvoju zaposlenih, zaposleni obiskujejo partnerske organizacije, ki imajo ustrezne izkušnje in znanja. Svoje izkušnje s pripravo, organizacijo in izvedbo mobilnosti delimo z vsemi slovenskim splošnimi knjižnicami.

Mednarodno sodelovanje smo še širili in poglabljali kot partner v projektu Setting up a Reading Motivator in the Digital Age v programu Erasmus+, KA220-SCH - Sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja. Projekt je namenjen vpeljavi novih pristopov pedagogike branja za užitek v osnovne šole. V letu 2023 smo se udeležili uvodnega in projektnega sestanka partnerjev ter treh sestankov s koordinatorjem. Na sestankih s koordinatorjem smo se seznanili z rezultati pilotnega vprašalnika za učence, na podlagi katerega bodo določeni profili pristopov k branju in načrtovali tečaj za bralne motivatorje v letu 2024. O rezultatih sproti obveščamo vse splošne knjižnice, ki bodo naše izkušnje lahko uporabile pri delu z mladimi bralci.

Program dela in nabor izobraževanj smo usklajevali z vsemi deležniki na področju strokovnega izpopolnjevanja knjižničarjev in druge strokovne javnosti (IZUM, Združenje splošnih knjižnic, ZBDS, NUK, FF UL idr.), s katerimi v skladu s strateškimi usmeritvami slovenskih splošnih knjižnic na nacionalnem nivoju spremljamo in usklajujemo potrebe po izobraževanjih.

Podrobnejše finančno poročilo o izvedeni kompetenčni vsebini

Realizacija fiksnih programskih stroškov, ki so nastali kot posledica izvajanja kompetenčnih vsebin:	znesek v EUR
Stroški koordinacije nalog UC MKL kot KC	17.261,00
Realizacija variabilnih programskih stroškov	
Licenca Zoom Events/Webinar (500 udeležencev)	1.100,00
Stroški programa izobraževanj Učnega centra MKL	5.170,00
Programski stroški skupaj	23.531,00

Obrazložitev porabe sredstev*:*

Stroški koordinacije nalog Učnega centra MKL kot kompetenčnega centra (celotna vrednost 22.431,00 EUR):

- Stroški koordinacije nalog UC MKL v okviru izvajanja načrtovanih kompetenčnih vsebin iz sredstev MK: 14.830,00 EUR

Strošek nakupa licence Zoom Events: 1.100,00 EUR

Izvajanje izobraževalnih oblik smo z namenom boljše dostopnosti v veliki meri načrtovali s tehnološko podprtimi načini komunikacije ali v hibridni obliki, predvsem s podporo spletnih orodij za izvedbo izobraževanj na daljavo in videokonferenčnih orodij. Nabavili smo licenco za spletno videokonferenčno orodje Zoom Events za potrebe vseh slovenskih OOK. Slednji omogoča enostavno vodenje velikih spletnih dogodkov z video, avdio in skupno rabo zaslona za boljše sodelovanje, ter načrtovanje in predstavitev spletnih seminarjev in izobraževanj z veliko zanesljivostjo za do 500 aktivnih udeležencev za boljšo, bolj interaktivno izkušnjo.

Stroški programa izobraževanj Učnega centra MKL kot kompetenčnega centra: 5.170,00 EUR (Katalog izobraževanj Učnega centra MKL je dostopen v prilogi 2)

Pripravili:
Mateja Lesar, Učni center, strokovna sodelavka za izobraževanje
dr. Simona Šinko, vodja Učnega centra

1.b Kompetenčne vsebine

Podatki o izvedeni kompetenčni vsebini:

Naziv	Kompetenčni center za področje mladinskega knjižničarstva
Pridobljen status kompetenčnega centra	Komisija za kompetenčne centre pri Združenju splošnih knjižnic je 6. 12. 2021 Pionirski podelila status kompetenčni center za diseminacijo rezultatov strokovnega in raziskovalnega dela na področju mladinskega knjižničarstva in promocije branja, izmenjavo znanj in strokovnih pogledov mladinskega knjižničarstva z drugimi sorodnimi področji in skupen razvoj bibliopedagoških aktivnosti.
Izvedene aktivnosti v letu 2023	Koledar Strokovnih sred v letu 2023: 25. januar: Predstavitev knjig, prejemnic priznanj zlata hruška 2022 , Obletnica revije Otrok in knjiga 5. april: Aprilski simpozij: Posebne knjige – posebne zgodbe 10. maj: Predstavitev novejše mladinske knjižne produkcije 13. september: Začetek nove bralne sezone: predstavitev z ustanovami in društvi s področja bralne kulture 11. oktober: Predstavitev nacionalnega projekta JAK Rastem s knjigo za OŠ in SŠ 15. november Predstavitev Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2023 Razveseljivo je, da se Strokovnih sred udeležujejo tudi bodoči bibliotekarji, študentje Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo s profesoricama, prof. dr. Alenko Šauperl, doc. dr. Sabino Fras Popović. V novembru smo izdali Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2023 (pregled produkcije iz leta 2022) z naslovov Ne(u)sliš(a)na mladost. Priprava Priročnika temelji na celoletnem rednem delu strokovnega odbora Priročnika in posvetovanjih z vabljenimi strokovnjaki. Število vrednotenih naslovov je še naraslo, pregledali in ocenili smo več kot 1.000 knjig. Zlate hruške so knjižničarsko vrednotenje knjig za otroke in mlade. Z znakom za kakovost označujemo izbor odličnih knjig za promocijo dobrega branja. S priznanji zlata hruška, ki jih podeljujemo v štirih kategorijah pa nagrajujemo in

	spodbujamo odličnost založniškega dela. Pri podelitvi priznanj zlata hruška partnersko sodelujemo že tretje leto z Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije. Zlate hruške, ki imajo v skladu s sprejeto nacionalno strategijo razvijanja bralne pismenosti velik potencial, so s Priročnikom za branje kakovostnih mladinskih knjig tudi sprejete v šolski kurikulum kot priporočilo učiteljem (Dopolnjen učni načrt za slovenščino iz leta 2018). 110 naslovov novosti in prenovljenih izdaj iz leta 2022 je prejelo znak za kakovost zlata hruška. Bibliografske zapise v katalogu COBISS smo ustrezno dopolnili s podatki o nagradah – priznanje zlata hruška oz. znak za kakovost zlata hruška. Na novembrskem Prazniku zlatih hrušk, ki je potekal v okviru 39. Slovenskega knjižnega sejma, smo gostili zlate založnike ter podelili priznanja zlata hruška. Priznanja so prejele naslednje knjige: - v kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga sta priznanje prejeli dve knjigi: Tik je šel v gozd po drva / Miha Hančič in Ram Cunta. Zavod VigeVageKnjige, 2022. Kdo je kriv, da je zima bela in druge zgodbe / Neli Kodrič Filipić. Ilustr. Ana Zavadlav. Založba Pivec, 2022. - v kategoriji izvirna slovenska mladinska poučna knjiga: Mala kraljica velikih sten / Natalija Štular. Ilustr. Damijan Stepančič. Gornjesavski muzej Jesenice, enota Slovenski planinski muzej, 2022. - v kategoriji prevedena mladinska leposlovna knjiga: Spomin na drevo / Tina Vallès. Prev. Veronika Rot. Založba Zala, 2022. - v kategoriji prevedena mladinska poučna knjiga: Z vsemi čuti! / Philippe Nessmann. Ilustr. Régis Lejonc. Fotogr. Célestin. Prev. Jasmina Žgank. Založba Miš, 2022. Za uvod v Mesec zlatih hrušk je izložba v knjigarni Konzorcij zaživela v novi preobleki, ki jo je zasnoval ilustrator Peter Škerl. Izložbo je krasila

	razstava knjig, prejemnic znaka in priznanj zlata hruška. Zlate hruške smo promovirali skozi celo leto v strokovni in najširši splošni javnosti, tudi v medijih. Ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke, smo, v sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY, že tradicionalno zasnovali bralnospodbujevalno akcijo z naslovom Posebne knjige – posebne zgodbe. V sklopu akcije smo razpisali tudi literarni in likovni natečaj. Prejeli smo 483 likovnih del in 71 literarnih del. V decembru smo pripravili odlično obiskano prireditev Jaz sem knjiga. Ti si knjiga. Vsi smo knjige, odprli razstavo nagrajencev Likovnega in Literarnega natečaja. https://www.mklj.si/novice/jaz-sem-knjiga-ti-si-knjiga-vsi-smo-knjige/ Pripravili smo 30. Bologno po Bologni, razstavo kakovostnih knjig za otroke, v sodelovanju s Knjigarno Konzorcij in Slovensko sekcijo IBBY. https://www.mklj.si/novice/bologna-po-bologni-2/ Skupaj s Kinodvorom smo promovirali kakovostne mladinske knjige, po katerih so bili posneti filmi, opozarjali s promocijski gradivi tudi na kakovostne otroške in mladinske filme, pripravljali razstave na mladinskem oddelku KOŽ in k sodelovanju pritegnili vse mladinske oddelke MKL. Izvedba in zaključek mednarodnega projekta G-BOOK 2 ter začetek priprav za projekt G-BOOK 3. V okviru mednarodnega sodelovanja z IFLO in IBBY smo že drugič sodelovali v projektu The World Through Picture Books (3. izdaja), za katerega smo skupaj s Slovensko sekcijo IBBY pripravili izbor 10 najboljših slovenskih slikanic. S pomočjo založnikov smo pridobili tudi 2 izvoda vsakega naslova za mednarodno zbirko slikanic, dostopno v nacionalni knjižnici v Parizu in Tokiu (za študijske namene in za potujoče razstave po svetu). Eno od slikanic (Anja Štefan in Alenka Sottler: Drobtine iz Mišje doline, izdala Mladinska knjiga) smo fizično predstavili tudi na kongresu IFLE na Nizozemskem, v Rotterdamu, na posebnem slovesnem dogodku v čast temu mednarodnemu projektu.

	https://www.ifla.org/wp-content/uploads/ifla_cya_wtpb_3ed.pdf Sodelovali smo pri NMSB 2023, EU tednu športa, nacionalnem projektu #športajmoinberimo 2023, Kulturnem bazarju idr. Letos smo še bolj izrazito sodelovali s Kulturnim bazarjem pri projektu Tradicionalni slovenski zajtrk in pripravili ob tem tudi promocijo branja, zlasti slovenskega ljudskega slovstva in kakovostnih knjig s tega področja, prejemnic znaka za kakovost zlata hruška. https://www.nasasuperhrana.si/tradicionalni-slovenski-zajtrk/wp-content/uploads/2023/11/KB_tradicionalni_slo_zajtrk_2023_F.pdf Pripravili smo spremno gradivo za nacionalni projekt Rastem s knjigo za OŠ in SŠ za šolsko leto 2023/24 ter tematske sezname za: Festival Bobri, RTV Slovenija (Male sive celice), Lutkovno gledališče Ljubljana, muzeje in številne druge uporabnike. Dopolnjevanje in obdelava arhiva slovenske mladinske produkcije za študijske namene in razvoj promocije branja, bralne kulture in informacijske pismenosti pri mladih v Pionirski.
Ocena doseženih pozitivnih učinkov na razvoj knjižnične dejavnosti na širšem območju	Pionirska si v vlogi kompetenčnega centra prizadeva za izmenjavo znanj in strokovnih pogledov mladinskega knjižničarstva z drugimi sorodnimi področji, doma in v tujini, s svojim delovanjem prispeva k razvoju bibliotekarske stroke, bralne kulture in pismenosti, pa tudi kulturne vzgoje na Slovenskem. S Pionirsko v vlogi kompetenčnega centra skrbimo za diseminacijo rezultatov strokovnega in raziskovalnega dela na področju mladinskega knjižničarstva in promocije branja, izmenjavo znanj in strokovnih pogledov mladinskega knjižničarstva z drugimi sorodnimi področji in skupen razvoj bibliopedagoških aktivnosti. Konkretni učinki našega dela so prikazani znotraj posameznih vsebinskih sklopov.
Dostopnost rezultatov projekta/storitve	Uporabnikom na širšem območju omogočamo: - specializirano knjižnično zbirko z arhivom, ki vsebuje mladinske knjige v slovenskem jeziku, (izvirne slovenske mladinske knjige in prevodi),

za uporabnike na širšem območju	slovensko mladinsko periodiko, slovenske mladinske knjige, prevedene v tuje jezike, najboljše slikanice v različnih tujih jezikih in raznolike primere starejših nekakovostnih priredb (likovnih in literarnih) znanih literarnih tekstov. - Pionirska izda Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig, kjer so dostopni rezultati celoletnega dela s produkcijo prejšnjega koledarskega leta. - spletni arhiv Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig: https://www.mklj.si/pionirska/prirocnik/. - spletni arhiv zlatih hrušk z iskalnikom kakovostnih mladinskih knjig: www.mklj.si/Pionirska/zlate-hruske/. - spletni pregled sprotnega vrednotenja novo izdanih knjig z iskalnikom Knjigometer: www.mklj.si/Pionirska/knjigometer/ .
Izvedene oblike predstavitve rezultatov projekta/storitve	Največja promocija Pionirske je raznoliko in obsežno strokovno delo in sodelovanje z različnimi ustanovami s področja bralne kulture in bralne pismenosti, pa tudi z drugimi kulturnimi ustanovami, povezanimi z otroki in knjigami, ter z ustanovami z drugih področij znanosti, s katerimi se povezuje na področju leposlovnih in poučnih knjig za otroke in mlade. S svojo dejavnostjo se navezuje in približuje ciljem slovenske nacionalne strategije razvijanja bralne kulture in bralne pismenosti in je tudi sodelovala pri njenem nastajanju. Vse dejavnosti Pionirske, zlasti Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig, Strokovne srede, bralnospodbujevalne akcije, promocija zlatih hrušk, tematski seznami v medresorskem povezovanju – so medijsko odmevni in podprti. O njih informiramo javnost na spletni strani MKL (podstran Pionirska: www.mklj.si/Pionirska/), na družbenih omrežjih, v arhivu Strokovnih sred hranimo gradiva, posnetke Strokovnih sred, aprilskih simpozijev, Praznikov zlatih hrušk ter slike in tudi povzetke predavanj. Javnost informiramo o svojem delu v strokovnih glasilih (Otrok in knjiga, Knjižnica, Šolska knjižnica, Knjižničarske novice, SeM@FoR), v medijih (v kulturnih oddajah RTV, Planet TV, Delo, Dnevnik, Večer, Sodobnost, spletni strani STA, Bukla), na Zbornici knjižnih založnikov in knjigotržcev GZS, v Društvu slovenskih založnikov, na spletnih straneh JAK RS, Bralnega društva Slovenije, Društva Bralna

	značka Slovenije – ZPMS, Kulturnega bazarja, Slovenske sekcije IBBY, Andragoškega centra Slovenije (Družinska pismenost), na portalu Knjižnice. si, NMSB, NIJZ, na portalu Dober tek Slovenija, spletni strani Olimpijskega komiteja Slovenije, pa tudi preko strokovnega dela DS območnih koordinatorjev za spodbujanje bralne pismenosti. Pionirska slovenske šolske in splošne knjižnice ter javnost mesečno obvešča o programu svojega izobraževanja Strokovnih sred z elektronsko pošto. Poleg tiskane izdaje Priročnika natisnemo tudi plakate zlata hruška ter zgibanko Seznam odličnih mladinskih knjig (zlatih hrušk) in drugo promocijsko gradivo za bralno-spodbujevalne akcije. Zgibanke delimo šolskim in splošnim knjižnicam in ob pomembnejših dogodkih. O svojem delu Pionirska obvešča tudi lokalno skupnost, ustanovitelje in financerje (Ministrstvo za kulturo, Javna agencija za knjigo, Mestna občina Ljubljana). Predstavitev Pionirske in njenega dela na partnerskih sestankih v okviru mednarodnega projekta G-BOOK 2.

Kratko vsebinsko poročilo o izvedeni kompetenčni vsebini: V omenjenem letu smo uspešno izpeljali **6 Strokovnih sred**, na katerih smo sodelovali z 42 predavatelji. Udeležilo se jih je 413 udeležencev. V njihovem okviru bi posebej izpostavili **aprilski simpozij: Posebne knjige – posebne zgodbe** (sodelovali smo s Slovensko sekcijo IBBY)**.** Sodelujoči strokovnjaki in avtorji so se s prispevki dotaknili knjig, ki ubesedujejo težke teme odraščanja (tudi duševne motnje, s katerimi se otroci in mladi spopadajo v pokoronskem obdobju) ter knjig, ki imajo moč, da lahko zdravijo in tolažijo. Poseben poudarek je bil na knjigah, namenjenih mladim s posebnimi potrebami. Izpostavili smo tudi prizadevanje Slovenske sekcije IBBY, ki tovrstne knjige slovenskih avtorjev pošilja v mednarodni prostor, v specialno zbirko knjig za otroke s posebnimi potrebami v Toronto. Pripravili smo tudi zelo obsežen seznam leposlovnih in poučnih mladinskih knjig in knjig za odrasle »*Posebne knjige – posebne zgodbe«,* v katerem je zbranih 130 knjižnih naslovov. Ta je vzbudil veliko pozornost in uporabo zlasti med slovenskimi šolskimi in mladinskimi knjižničarji, promotorji branja idr. strokovnjaki z različnih področij. Simpozij je odzvanjal v splošni in strokovni javnosti skozi leto (prispevki s simpozija so bili objavljeni v več številkah revije Otrok in knjiga, nastali so številni radijski, televizijski in pisni prispevki. Sovplivali smo na slovenski teren (šolske knjižnice in mladinski oddelki splošnih knjižnic) s pripravo razstav, pogovorov o knjigah, srečanji z avtorji, o čemer smo dobivali tudi odzive s terena.

Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2023 si je nadel glede na letošnjo izstopajočo tematiko (»rdečo nit«) knjižne produkcije večpoveden naslov Ne(u)sliš(a)na mladost, s katerim smo želeli dati v fokus današnjega otroka in mladostnika (»junaka današnjega časa«), njegovo otroštvo in mladost v razmerah sedanjega časa v izstopajočih knjigah leta (zlatih hruškah) in zelo dobrih knjigah. Strokovni odbor Priročnika je pregledal 1.035 knjižnih naslovov, in med novostmi in prenovljenimi izdajami prepoznal 110 zlatih

hrušk. Uvodniki v Priročniku so številčni in raznoliki. K pisanju smo pritegnili tudi nove avtorje (npr. Barbara Kelbl, strokovnjakinja s področja filmske vzgoje). Uvodniki so v sozvočju z rdečo nitjo in opozarjajo na mladostnike in njihove stiske. Poleg naših običajnih uvodnikov o statistiki obravnavanega leta, knjižnih nagradah, Priročnik za gledanje kakovostnih filmov za otroke in mlade (Petra Slatinšek) so letos objavljeni še naslednji uvodniki: V moji koži, v tvoji koži: film in duševno zdravje (Barbara Kelbl), Zgodbe in Bližine (Sabina Burkeljca), uvodnik Komisije za priznanje zlata hruška, Leto stripovskih pustolovščin in vpogledov v intimnost (Pia Nikolić), O iskanju poučnih knjig in biserov, ki jih tako iskanje prinaša (dr. Tina Bilban). S promocijo zlatih hrušk (zgibanke, plakati, nalepke idr.) smo dosegli celotno Slovenijo (šolske knjižnice, mladinski oddelki splošnih knjižnic, knjigarne) in zamejstvo, tudi tujino.

Partnerstvo z ZBDS in njeno strokovno komisijo (7- članska strokovna komisija uveljavljenih, »referenčnih« slovenskih mladinskih in šolskih knjižničarjev, 1 strokovnjak za področje knjižnega oblikovanja in likovnosti) **za izbor priznanj zlata hruška** (iz seznama zlatih hrušk, ki jih pripravi strokovni odbor Priročnika), je letos potekalo že tretje leto in se je izkazalo kot uspešen način končnega izbora priznanj zlata hruška, po zgledu najboljših tujih praks. S tem so zlate hruške in priznanja zlata hruška pridobile v javnosti še dodatno veljavo, saj so postale strokovna nagrada naše stanovske organizacije najboljšim otroškim in mladinskim knjigam leta. Opravili smo tudi evalvacijo skupnega dela in sodelovanja ter predlagali izboljšave za delo v prihodnje.

Praznik zlatih hrušk (v okviru Slovenskega knjižnega sejma, na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani) se ponaša z izjemno udeležbo. Na Prazniku smo gostili zlate založnike in prejemnike priznanj zlata hruška, avtorje, urednike, med drugimi gosti so bili zastopani v velikem številu tudi študentje Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo s profesorico doc. dr. Sabino Fras Popović. Tuja nagrajena avtorja (dobitnika priznanj zlata hruška 2023: katalonska pisateljica Tina Valles (*Spomin na drevo)* in francoski avtor poučne knjige Philippe Nessmann *(Z vsemi čuti!)* so nam za pogovor s prejemniki priznanj zlata hruška 2023 poslali svoje zahvalne video posnetke. Praznik zlatih hrušk je postal vseslovensko praznovanje odličnih otroških in mladinskih knjig, ter poklon vsem tistim, ki jih ustvarjajo in širijo med mlade bralce. Deležen je bil velike medijske pozornosti.

Zlate hruške 2022 so se do 17. 1. 2023 svetile na **slavnostni razstavi knjigarne Konzorcij** v Ljubljani, ki jo je pripravil ilustrator Peter Škerl. Zlate hruške so v januarju 2023, Mesecu zlatih hrušk, bile še posebej izpostavljene po celotni knjigotrški mreži Mladinske knjige Trgovina po Sloveniji, v knjigarni Sanje in knjigarni Lutkovnega gledališča v Ljubljani.

Posebej bi izpostavili zelo uspešno ***Bralnospodbujevalno akcijo ob 2. aprilu (BSA)***, z naslovom *Posebne knjige – posebne zgodbe*, ki smo jo pripravili v Pionirski, ob sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY. BSA smo povezali vsebinsko s poslanico Grške sekcije IBBY otrokom vsega sveta ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke z naslovom *Jaz sem knjiga, preberi me!* Akcija je potekala vse do prve polovice novembra; ob njej smo razpisali dva ustvarjalna natečaja (Likovnega in Literarnega) in k sodelovanju povabili vse slovenske vrtce, osnovne šole idr. Odziv je bil odličen; prejeli smo 483 likovnih del in 71 literarnih del. Z dvema strokovnima komisijama smo izbrali 17 nagrajencev: knjižne nagrade, kakovostne knjige, je prispevala založba Mladinska knjiga, ki s tem tudi sodeluje pri spodbujanju branja otrok in mladih. Pripravili smo zelo dobro obiskano zaključno prireditev *Jaz sem knjiga. Ti si knjiga. Vsi smo knjige* (nagrajenci in udeleženci iz vse Slovenije, tudi njihovi starši, družine, mentorji), na Oddelku za otroke in mladino MKL, KOŽ, smo pripravili razstavo nagrajenih likovnih in literarnih del z obeh natečajev. Razveseljivo je, da so poleg mlajših otrok (predšolsko obdobje in prva triada OŠ) prevladovali starejši šolarji (2. in 3. triada OŠ), kar je presenetljivo in pozitivno. K sodelovanju v komisijah smo povabili strokovnjakinji s področja likovnosti (prof. dr. Bea Tomšič Amon s Pedagoške fakultete v Ljubljani in likovna pedagoginja Katarina Škofic) in strokovnjakinja s področja mladinske književnosti (pisateljica in mladinska knjižničarska Ida Mlakar Črnič). Medijsko je bila ta aktivnost močno opažena

(*Bralne čajanke na daljavo*, aprilski simpozij, objavljeni avtorski prispevki s simpozija v reviji Otrok in knjiga.

Sodelovanje v mednarodnem projektu G-BOOK 2: European teens as readers and creators in gender positive narratives.

EU projekt G-BOOK 2 je namenjen promociji literature, ki upodablja pozitivne spolne vloge in modele, je odprta in raznolika ter ne vsebuje stereotipov, pač pa spodbuja spoštovanje in raznolikost. V letu 2021 smo se osredotočili na pripravo mednarodne spletne bibliografije, poudarek leta 2022 je bil neposreden stik s ciljno publiko projekta, mladimi od 11 do 14 let, leto 2023 pa bilo namenjeno predvsem diseminaciji in poročilom.

2023: Organizirali smo mednarodni sestanek s partnerji projekta ter sočasno pripravili G-BOOK razstavo na mladinskem oddelku. Udeležili smo se zaključnega srečanja v Parizu, kjer smo predstavili opravljene aktivnosti MKL in kjer so bili razstavljeni izdelki otrok. Pomagali smo pripraviti 4 novičnike, ki smo jih poslali po naši bazi kontaktov. Pripravili smo izbor gradiv za predstavitev MKL, ki so bila vključena v krajši in daljši promocijski G-BOOK video. Oba sta dostopna na spletni strani projekta ter MKL, ravno tako ostala gradiva, ki so nastala tekom projekta. Iz proračuna projekta smo dokupili knjige za MKL knjižnično zbirko in jo tako obogatili z literaturo, ki predstavlja G-BOOK teme. Pripravili in oddali smo zaključno finančno, tehnično ter diseminacijsko poročilo. Projekt se je zaključil 14. junija 2023. Potekal je tudi že zoom sestanek s partnerji za oddajo prijave na razpis za G-BOOK 3. Projekt bi še vedno potekal v okviru EU programa Ustvarjalna Evropa, bi pa iz majhne finančne sheme prešel na srednjo. Oddali smo že formalno/vsebinski vprašalnik, na podlagi katerega glavni partner, Univerza v Bologni, s projektno pisarno ARGO pripravlja skupno vlogo, ki mora biti oddana do 23. januarja 2024.

Slovenska sekcija IBBY je v letu 2023 nominirala vodjo MKL, Pionirske, mag. Darjo Lavrenčič Vrabec za mednarodno nagrado IBBY za promocijo branja, to je IBBY-iRead Oustanding Reading Promoter Award 2024.

Podrobnejše finančno poročilo o izvedeni kompetenčni vsebini

Realizacija fiksnih programskih stroškov, ki so nastali kot posledica izvajanja kompetenčnih vsebin:	znesek v EUR
Stroški koordinacije izvajanja Strokovnih sred	1.200,00
Stroški koordinacije za pripravo Priročnika	9.000,00
Realizacija variabilnih programskih stroškov	
Stroški programa za izvajanje Strokovnih sred	3.300,00
Stroški programa Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2023	4.300,00
Programski stroški skupaj	17.800,00

Obrazložitev porabe sredstev*:*

Podrobna obrazložitev programskih stroškov: 17.800,00 EUR
Stroški organizacije Strokovnih sred 2023 (celotna vrednost): 4.500,00 EUR
- Stroški v okviru izvajanja načrtovanih kompetenčnih vsebin iz sredstev MK: 3.000,00 EUR

Stroški Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2023 (celotna vrednost): 13.300,00 EUR
- Stroški v okviru izvajanja načrtovanih kompetenčnih vsebin iz sredstev MK: 7.000,00 EUR

*Stroškov, ki bodo nastali ob izvedbi EU projekta G-BOOK 2, nismo uvrstili v tabelo specifikacije stroškov

Pripravili:
mag. Darja Lavrenčič Vrabec, vodja Pionirske – Centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo in
zaposleni v Pionirski – Centru za mladinsko književnost in knjižničarstvo

1.c. Kompetenčne vsebine

Podatki o izvedeni kompetenčni vsebini:

Naziv	**Posebne naloge zastopanja splošnih knjižnic pri mednarodnem sodelovanju**
Pridobljen status kompetenčnega centra	Ne, vendar je pridobljen sklep Ministrstva za kulturo št. 612-6/2020/3 z dne 5. 3. 2020, glede imenovanja MKL kot izvajalke podpore usklajenega razvoja knjižnične dejavnosti v skladu s 55. členom Zakona o knjižničarstvu na področju zastopanja splošnih knjižnic pri mednarodnem sodelovanju.
Izvedene aktivnosti v letu 2023	Od leta 2020 gostujemo, administriramo in urednikujemo uradno spletno stran organizacije https://naple.eu/ in vodimo strokovni blog članic NAPLE Foruma (https://naple.eu/category/blog/). Preko dela zagotavljamo informacije o zakonodaji in nacionalnih strategijah, nudimo pomoč pri zbiranju podatkov o splošnih knjižnicah iz sodelujočih držav, prispevamo informacije o delu, ki so ga razvile splošne knjižnice v svojih državah na osrednjih področjih, ki jih določita upravni odbor in letna skupščina in aktivno sodelujemo s preostalimi (nad)nacionalnimi knjižničnimi organi pri razpravi o izvajanju knjižnične politike partnerskih organizacij, kot so IFLA, EBLIDA in Public Libraries 2030. V tem obdobju smo pripravili dve poročili in en dokument o izkušnjah, ki smo se jih naučili v času spremenjenega delovanja knjižnic zaradi koronavirusnih omejitev (tudi v sodelovanju z EBLIDA), pregled nacionalnih rešitev glede avtorske pravice za javno izposojo, pregled ureditev nedeljskih odprtij splošnih knjižnic po državah članicah, rešitev glede prepovedi dostopa v knjižnice za problematične uporabnike, pregled stanja aktivnosti na področju občanske znanosti in nacionalnih programov za spodbujanje bralne pismenosti. Opravljamo vlogo nacionalnega predstavnika v delovni skupini za vključevanje e-knjig v ponudbo evropskih splošnih knjižnic eBook Working Group

	(https://naple.eu/working-groups/), v katero se vključujemo že od leta 2013. Predvsem na tem področju smo se povezovali z Združenjem splošnih knjižnic za iskanje boljših rešitev glede izposojevalnih platform v slovenskih splošnih knjižnicah, v letu 2023 pa smo nudili informacijsko in vsebinsko podporo Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto pri snovanju poslovnega modela izposoje e-knjig v slovenskih splošnih knjižnicah, ki temelji na tehnološki platformi sistema COBISS. Aktivno smo vključevali slovenske splošne knjižnice v aktivnosti NAPLE delovne skupine za knjižnične storitve za osebe, ki se identificirajo kot nosilke regionalnega ali manjšinskega jezika: - na naše povabilo je predstavnik Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper že v letu 2021 predstavil njihove izkušnje pri delu z italijansko narodno skupnostjo kot primer dobre prakse (https://www.youtube.com/watch?v=-fb-CNOlLuI&t=1s), - poskrbeli smo za izmenjave izkušenj predstavnikov Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota glede dela z romsko skupnostjo na njihovem območju s predstavnico NAPLE Foruma iz Švedske v letu 2023, njeno gostovanje v Sloveniji načrtujemo za leto 2024. V letih 2022 in 2023 smo v okviru sodelovanja NAPLE Foruma, EBLIDE in Public Libraries 2030 (PL2030) aktivno sodelovali pri oblikovanju izhodišč dejavnosti za vključitev splošnih knjižnic v vsebine Delovnega načrta za kulturo 2023–2026[5]. V letu 2023 smo posodobili podatke za EU Library Factsheets (https://publiclibraries2030.eu/what-we-do/eu-library-factsheets/). Nudili smo podporo Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije pri aktivnostih v okviru odprte metode koordinacije za strokovne skupine (OMC) Delovnega načrta za kulturo 2023–2026 za področje knjižničarstva, predvsem iz vidika priložnosti izpostavitve ključnih vlog splošnih knjižnic v okviru nacionalnih političnih agend. Novembra 2023 je bilo predstavniku MKL, v sodelovanju s predstavnikom slovenskega Ministrstva za kulturo, potrjen mandat za člana skupine strokovnjakov držav članic EU za odprto metodo usklajevanja (OMC) za knjižnice pri Generalnem direktoratu za izobraževanje, mladino, šport in kulture Evropske komisije. Oba predstavnika bosta zastopala interese slovenskih splošnih knjižnic v okviru »skupin OMC«, določenih za posebne teme, se strokovnjaki z ministrstev za kulturo in nacionalnih kulturnih ustanov sestanejo 5- do 6-krat v 18 mesecih, da pripravijo priročnike o politikah ali komplete

[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32022G1207(01)

	orodij in raziščejo možnosti financiranja v okviru projektnih finančnih okvirov EU. Od leta 2017 se vključujemo v aktivnosti programov Public Libraries 2030 na področju snovanja skupnih konceptov sodobne evropske splošne knjižnice in iz njega izhajajoče vizije za evropsko knjižnično krajino. V letu 2022 smo postali tudi del evropske mreže Lighthouse Libraries (https://publiclibraries2030.eu/lighthouse-libraries/) organizacije Public Libraries 2030. S PL2030 kot partnerji od leta 2023 sodelujemo v mednarodnem projektu Libraries and Citizen Science – ECS programa Obzorje Evropa (https://www.mklj.si/projekti/ecs-libraries-and-citizen-science/), skupaj z Mestno knjižnico Kranj bomo iskali možnosti vključevanja slovenskih splošnih knjižnic v aktivnosti občanske znanosti v Sloveniji in tujini, predstavnica MKL pa je od poletja 2023 tudi nacionalna koordinatorka Mreže občanske znanosti Slovenije (https://citizenscience.si/). Na omenjeno tematiko smo v letu 2023 pripravili sedmo mednarodno enodnevno strokovno posvetovanje Knjižnica, srce mesta 2023, ki je obravnavalo občansko znanost. Več o vsebini posveta v prilogi 7. MKL je članica IFLA (International Federation of Library Associations), ter ena izmed podpornic v letu 2020 ustanovljene IFLA sekcije za okolje, trajnostni razvoj in knjižnice (IFLA Environment, Sustainability and Libraries Section – ENSULIB), v njeno delovanje se aktivno vključujemo preko odbora sekcije, ter sodelovanje s knjižnicami, članicami mednarodnega gibanja zelenih knjižnic (Let's go green). Promocija dela nacionalne predstavnice v IFLA sekciji ENSULIB poteka preko različnih komunikacijskih poti, tudi preko strokovnih društev in e-poštnih newsletterjev. V sodelovanju z berlinsko šolo za knjižnično in informacijsko znanost na Humboldt-Universität zu Berlin, Nemčija, in s podporo Sekcije za knjižnične zgradbe in opremo IFLA ter ENSULIB-a je bilo v preteklosti dokončanih več knjižnih projektov, vsi se osredotočajo na trajnost z različnih zornih kotov; v letu 2023 je slovenska predstavnica pričela sodelovala v uredniškem odboru publikacije, ki bo kot del IFLA Publications Series izšla v letu 2024, s predvidenim naslovom »Libraries Driving Education for Sustainable Development« (https://www.ifla.org/news/call-for-book-chapters-sustainable-libraries-as-partners-for-driving-sustainable-development-education-working-title/). V okvir rednih aktivnosti sodijo še: - dopolnjevanje spletne strani Zelene knjižnice (https://www.ifla.org/the-green-library-website/);

	- organiziranje brezplačnih spletnih seminarjev o temah, povezanih z zelenimi in trajnostnimi knjižnicami in knjižničnimi projekti, o Ciljih trajnostnega razvoja ZN in drugih pomembnih nastajajočih trendih, povezanih s trajnostjo (https://www.ifla.org/g/environment-sustainability-and-libraries/ifla-ensulib-webinar-series/) - diseminacijske aktivnosti v slovenskem okolju (objave na strokovnih spletnih straneh in portalih, predstavitve ipd.). V letu 2023 se je aktivno v delo IFLA Sekcije knjižnic za otroke in mlade odrasle vključila tudi izvoljena predstavnica iz MKL, ki bo zastopala stališča ali ideje celotne države, ki svojo vlogo v IFLI povezuje tudi s predsedovanjem Sekciji za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS. IFLA Sekcija knjižnic za otroke in mlade odrasle povezuje knjižničarje z vsega sveta, ki delajo z in/ali za otroke in mlade, promovira knjižnične storitve za otroke in mlade po vsem svetu, spodbuja izmenjavo dobrih praks (vključno s knjižničnimi izkušnjami, izobraževanji, usposabljanji in raziskavami v vseh vidikih knjižničnih storitev za to populacijo), oblikuje smernice za knjižnične storitve, prireja konference in predavanja, povezuje knjižnice, ki želijo izmenjati poglede in izkušnje, poudarja najboljše prakse, sodeluje z drugimi sekcijami IFLA ter mednarodnimi bralnimi in knjižničarskimi združenji, vključno z ILA, IBBY in ICDL, predlaga nominacije za spominsko nagrado Astrid Lindgren (ALMA). Predstavnica v sekciji je v letu 2023 poskrbela tudi za prevod IFLA – Smernic za knjižnične storitve za dojenčke in malčke, ki so izšle v založništvu Zveza bibliotekarskih društev Slovenije. Predstavnik Mestne knjižnice Ljubljana je poskrbel tudi za prevod Priporočil CM/REC(2023)3 Odbora ministrov državam članicam o knjižnični zakonodaji in politikah v Evropi, ki so ravno tako izšla v založništvu Zveze bibliotekarskih društev Slovenije. Predstavnik MKL je sodeloval v programskem odboru 14. posvetovanja za splošne knjižnice v Republiki Hrvaški (Dubrovnik, Hrvaška, 11.–14. 10. 2023) http://sznk.nsk.hr/. Gostovali smo študijske obiske in mobilnosti tujih knjižničarjev in študentov bibliotekarstva v okviru programov Erasmus+, v programe njihovih obiskov je vključeno obiskovanje in predstavitev čim večjega števila slovenskih splošnih in drugih vrst knjižnic ter njihove dobre prakse. Preko sodelovanja Slovenske sekcije IBBY in Pionirske – Centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo pripravljamo kandidature slovenskih avtorjev s področja

	mladinske književnosti za mednarodne nagrade: Andersenova nagrada, ALMA, Častna lista IBBY idr.). Kot slovenski predstavnik pripravljamo nacionalne predloge nominacij (vsakoletni predlog v angleščino prevedenega slovenskega romana) za podelitev nagrade Dublin Literary Award, mednarodne knjižne nagrade mesta Dublin in edine mednarodne literarne nagrade, ki jo podelijo splošne knjižnice.
Ocena doseženih pozitivnih učinkov na razvoj knjižnične dejavnosti na širšem območju	- Izboljšali smo osveščenost o mednarodnih strokovnih smernicah in delu sorodnih knjižnic in predstavniških organizacij. - Uspešno smo izpeljali strateško načrtovane mednarodne zagovorniške akcije na nacionalnem nivoju. - Povečali smo prepoznavnost slovenskih splošnih knjižnic v mednarodnem okolju. - Slovenske splošne knjižnice so se lažje vključevale v mednarodne pobude, aktivnosti in projekte na evropski ravni.
Dostopnost rezultatov projekta/storitve za uporabnike na širšem območju	Aktivnosti MKL kot zastopnice splošnih knjižnic pri mednarodnem sodelovanju v letu 2023 so razvidne iz objav: - na spletni strani NAPLE Forum: https://naple.eu/, - spletni strani Public Libraries 2030: (https://publiclibraries2030.eu/, - spletni strani EBLIDA: http://www.eblida.org/, s katero kot partnerico NAPLE Foruma pripravljamo poročila o stanju slovenskih splošnih knjižnic na različnih področjih, - spletni strani NAPLE Sister Libraries, https://www.naplesisterlibraries.org/ - spletni strani IFLINE strokovne sekcije ENSULIB, https://www.ifla.org/units/environment-sustainability-and-libraries/ - na portalu Knjižničarske novice in Knjiznice.si, za katere pripravljamo namenske objave, poročila in informacije. Najhitrejši in najbolj ciljno usmerjen je utečen bil sistem sprotnih in aktualnih informacij preko mailing list osrednjih območnih knjižnic ali Združenja splošnih knjižnic. Aktivna udeležba na mednarodnih posvetovanjih, kjer predstavljamo delo slovenskih splošnih knjižnic (tudi v virtualni obliki), npr.: 30. in 31. posvetovanje in konferenca EBLIDA, Posvetovanje Biblionet 2022 (Čačak, Srbija in v virtualnem okolju), Knjižnice – motor (ne)idealnog grada (Reka, Hrvaška), International Assembly NEWCOMER project (Kranj, Slovenija), IFLA ENSULIB Webinar Series – Publishing for Sustainable Development: How Libraries and Publishers can support the UN Sustainable Development Goals (spletna izvedba); 15th Qualitative and Quantitative Methods in Libraries International Conference (Kreta, Grčija)[6]; strokovna srečanja z

[6] Poročilo: https://knjiznicarske-novice.si/15th-qualitative-and-quantitative-methods-in-libraries-international-conference-qqml2023/

	mednarodno udeležbo Knjižnica igrišče znanja in zabave; 14. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (Dubrovnik, Hrvaška)[7]; 2. međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama „Let's Go Green!“ 2 (Zagreb, Hrvaška). V mednarodnem okolju predstavljamo dobre prakse in izkušnje slovenskih splošnih knjižnic, v slovensko okolje pa preko predstavitev prinašamo nove trende[8] in zamisli, s katerimi smo se seznanili na posvetih in konferencah. Tako s svojimi predstavitvami redno sodelujemo na dogodkih Novosti v knjižničarstvu, v organizaciji izobraževalnega centra NUK, objavljamo znanstvene in strokovne prispevke v reviji Knjižnica ter v Knjižničarskih novicah, na nacionalnih posvetih in konferencah, strokovnih dogodkih April v MKL ipd. Poročilo z delovnih obiskov na Finskem in Norveškem v okviru projekta Erasmus+ ali drugih obiskov (denimo WLIC IFLA 2023) niso bile le podrobno predstavljena zgolj v zapisani obliki (Finska[9] [10], Norveška[11], Nizozemska[12]), pač pa tudi preko okroglih miz na Posvetovanj sekcij ZBDS 2023[13]. Aktivno seznanjamo kolege o organiziranih spletnih delavnicah in usposabljanjih za uspešnejše pridobivanje projektnih sredstev iz ključnih evropskih razpisov (npr. ERASMUS+, Obzorje Evropa, Evropski strukturnih in investicijskih skladov)[14].
Izvedene oblike predstavitve rezultatov projekta/storitve	S strokovnimi prispevki in drugimi oblikami aktivne udeležbe, npr. mobilnostmi v okviru programa Erasmus+, smo se zaposleni v MKL redno udeleževali mednarodnih posvetov in konferenc. V mednarodnem okolju smo predstavljali dobre prakse in izkušnje slovenskih splošnih knjižnic, v slovenskem okolju pa smo preko predstavitev prinašali nove trende in zamisli, s katerimi smo se seznanili na posvetih in konferencah. Tako smo s svojimi predstavitvami sodelovali na dogodkih Novosti v knjižničarstvu v organizaciji izobraževalnega centra NUK, objavili smo znanstvene in strokovne prispevke v reviji Knjižnica, ter v Knjižničarskih novicah, na strokovnih dogodkih kot Knjižnica, srce mesta ipd.

7 Predstavnik MKL je v imenu ZBDS sodeloval v programskem odboru 14. posveta hrvaških splošnih knjižničarjev in predstavljal dobre prakse slovenskih splošnih knjižnic v projektnem financiranju ERASMUS+, v obliki plenarnega referata načine financiranja slovenskih splošnih knjižnic (v sodelovanju s predstavnico Združenja splošnih knjižnic in NUK), ter v imenu NAPLE Foruma delovanje omenjene organizacije: http://sznk.nsk.hr/wp-content/uploads/2023/10/14-savjetovanje-programska-knjizica.pdf.

8 https://knjiznicarske-novice.si/informacije-o-nekaj-zanimivih-gradivih/

9 https://knjiznicarske-novice.si/porocilo-z-delovnega-obiska-s-finske-v-okviru-projekta-erasmus/

10 https://epale.ec.europa.eu/en/blog/working-visit-finland-part-erasmus-programme-0

11 https://knjiznicarske-novice.si/porocilo-z-delovnega-obiska-na-norveskem-v-okviru-projekta-erasmus/

12 https://knjiznicarske-novice.si/raznolikost-nizozemskih-knjiznic-od-monumentalne-mestne-hise-bivsega-zapora-do-mogocne-10-nadstropne-novozgrajene-stavbe/

13 https://www.zbds-zveza.si/posvetovanje-sekcij-zbds-2023_/

14 https://knjiznicarske-novice.si/vabilo-na-uvodne-webinarje-v-okviru-projekta-rleu/

Kratko vsebinsko poročilo o izvedeni kompetenčni vsebini:

Kompetenčna vsebina je bila v okviru posebnih nalog OOK prvič prijavljena v letu 2023, a z njo povezane aktivnosti sistematično potekajo že vsaj od leta 2020 dalje.
MKL skrbi za nacionalno zastopništvo v predsedstvu NAPLE foruma, članstvo v izvršnem odboru sekcije IFLA za zelene knjižnice ENSULIB in sekcije za otroke in mlade odrasle, je del mreže Lighthouse Libraries organizacije Public Libraries 2030, IBBY, ter je tudi v letu 2023 nadaljevala utečeno sodelovanje z nekaterimi evropskimi splošnimi knjižnicami), pričela s koordiniranim izvajanjem aktivnosti v okviru načrtovane mednarodne pisarne na področju mednarodnega delovanja in sodelovanja zaposlenih v MKL, z izhodišči za prehod na nacionalno raven, ter sodelovala v mednarodnih projektih: G-BOOK 2; Setting up a Reading Motivator in the Digital Age; ECS - European Citizen Science; vključevanje v druge projekte (DIAL (Dialogue in Adult Learning), Dungeons and Librarians: the Quest for Gamified Reading Promotion II), ki bodo namenjeni tudi širšem strokovnem okolju.

Poleg predhodno podrobneje opredeljenih izvedenih aktivnosti v letu 2023 bi izpostavili tudi pomen spodbujamo mednarodnega sodelovanja preko mobilnosti zaposlenih. V letu 2022 smo v MKL začeli z aktivnostmi v okviru programa Erasmus+, Ključni ukrep 1, Učna mobilnost posameznikov v izobraževanju odraslih. Na razpisu leta 2021 smo pridobili Erasmus akreditacijo , ki potrjuje, da je organizacija pripravila načrt za izvedbo visokokakovostnih aktivnosti mobilnosti v okviru širših prizadevanj za razvoj svoje organizacije. Mobilnosti so namenjene strokovnemu razvoju zaposlenih, zaposleni obiskujejo partnerske organizacije, ki imajo ustrezne izkušnje in znanja. Svoje izkušnje s pripravo, organizacij in izvedbo mobilnosti delimo z vsemi slovenskim splošnimi knjižnicami.

V letu 2023 smo poleg petih udeležencev iz MKL omogočili udeležbo na delavnici s področja uvajanja gamifikacije v dejavnosti knjižnic v Šiauliai (Litva), še dvema zaposlenima iz Mestne knjižnice Kranj, ter trem zaposlenim iz splošnih knjižnic osrednjeslovenskega območja. V skladu s to prakso, si bomo tudi v letu 2024 prizadevali omogočati mobilnosti tudi za zaposlene iz drugih slovenskih splošnih knjižnic.

V januarju 2024 sta še dve slovenski splošni knjižnici pridobitvi akreditacije Erasmus+ za področje izobraževanja odraslih, in sicer Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto in Knjižnica Šmarje pri Jelšah. Kolegom iz obeh knjižnic sta nudili pomoč zaposleni v UC MKL pri pripravi vloge, s spodbudami, z nasveti in gradivi, svetovanje za pridobitev omenjene akreditacije smo nudili tudi kolegom iz Mariborske knjižnice.

Podrobneje so mednarodne aktivnosti opredeljene tudi pri vsebinah Kompetenčnega centra za izobraževanje knjižničarjev in strokovne javnosti in Kompetenčni center za področje mladinskega knjižničarstva, v okviru njihove dejavnosti.

Izpostaviti je še potrebno, da je v začetku leta 2024 izšel tudi strokovni članek z naslovom »Sedem vprašanj in odgovorov o Erasmus+: izkušnje iz Mestne knjižnice Ljubljana«[15] , ki ga je pripravila dr. Simona Šinko.

[15] https://knjiznicarske-novice.si/sedem-vprasanj-in-odgovorov-o-erasmus-izkusnje-iz-mestne-knjiznice-ljubljana/

Podrobnejše finančno poročilo o izvedeni kompetenčni vsebini

Realizacija fiksnih programskih stroškov, ki so nastali kot posledica izvajanja kompetenčnih vsebin:	znesek v EUR
stroški koordinacije izvajanja posebnih nalog zastopanja splošnih knjižnic pri mednarodnem sodelovanju	6.500,00
Realizacija variabilnih programskih stroškov	
Stroški udeležbe na 31th EBLIDA Annual Council and Conference & NAPLE Annual Assembly 2023 & PL2030 (Luksemburg)	750,00
Stroški udeležbe na 88th IFLA World Library and Information Congress (Rotterdam, Nizozemska)	2.100,00
Udeležba na dveh sestankih skupine Lighthouse Libraries (Bruselj, Belgija)	1.000,00
Potni stroški udeležbe sestankov programskega odbora posvetovanja hrvaških knjižničarjev (5 sestankov, Zagreb, Hrvaška)	250,00
Programski stroški skupaj	10.600,00 EUR

Obrazložitev porabe sredstev*:*

Stroški izvajanja posebnih nalog zastopanja splošnih knjižnic pri mednarodnem sodelovanju so 4.100,00 (celotna vrednost 10.600,00) in so nastali z neposrednimi zunanjimi izdatki, ki omogočajo aktivno fizično udeležbo predstavnikov Mestne knjižnice Ljubljana pri dejavnostih v okviru kompetenčne vsebine:

31th EBLIDA Annual Council and Conference & NAPLE Annual Assembly 2023 & PL2030
predstavnik NAPLE Forum
Potni stroški (stroški prevoza, nočitve) 500,00 EUR
Kotizacija 250,00 EUR

88th IFLA World Library and Information Congress (Rotterdam, Nizozemska)
predstavnika NAPLE Forum in IFLA ENSULIB
Potni stroški (stroški prevoza, nočitve) 1.000,00 EUR
Kotizacija 1.100,00 EUR

Udeležba na dveh sestankih skupine Lighthouse Libraries (Bruselj, Belgija)
Potni stroški (stroški prevoza, nočitve) 1.000,00 EUR

Programski odbor posvetovanja hrvaških knjižničarjev (Narodna i sveućilišna knjižnica, Zagreb)
predstavnik splošnih knjižnic iz MKL
Potni stroški (stroški prevoza) 250,00 EUR

Pripravili:
Člani delovne skupine za mednarodno pisarno Mestne knjižnice Ljubljana

Podpisana odgovorna oseba knjižnice izjavljam, da je izvedba posebnih nalog osrednje območne knjižnice v letu 2023 potekala v skladu s pogodbo ter da so navedeni podatki točni in temeljijo na verodostojnih poslovnih listinah. Izjavljam, da imajo finančni podatki za podlago verodostojne knjigovodske listine in da je obračunska dokumentacija na vpogled v računovodstvu knjižnice.

Pripravili:

mag. Ana Zdravje, koordinatorka nalog območnosti
Anja Frković Tršan, območna koordinatorka domoznanske dejavnosti

Obvezna priloga:
Priloga 1: Poročilo o izvedbi programa izvajanja posebnih nalog OOK za leto 2023

Datum: žig Podpis odgovorne osebe:
19. 2. 2024 dr. Teja Zorko

Posebne priloge:

Priloga 2: Katalog izobraževanj Učnega centra MKL 2023
Priloga 3: Poročilo o projektih Poletavci in NajPoletavci 2023
Priloga 4: Poročilo o objavljenih spletnih zbirkah knjižnic Osrednjeslovenskega območja na portalu Kamra v letu 2023
Priloga 5: Poročilo: Natečaj »Zgodbe mojega kraja: Kako smo se nekoč prevažali« 2023
Priloga 6: Seznam gradiva za projekte digitalizacije za širše območje pomembnega domoznanskega gradiva
Priloga 7: Poročilo o mednarodnem strokovnem posvetovanju Knjižnica, srce mesta 2023: občanska znanost

Knjižnica: Mestna knjižnica Ljubljana
Številka pogodbe: 3340-23-091004

Priloga 1: Poročilo o izvedbi programa izvajanja posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2023

1. ZAGOTAVLJANJE POVEČANEGA IN ZAHTEVNEJŠEGA IZBORA GRADIVA IN INFORMACIJ

1.1 Načrtovani in realizirani prirast v številu naslovov in inventarnih enot

	število naslovov		število enot	
	načrtovano	doseženo	načrtovano	doseženo
A. OBVEZNI IZVOD				
Monografske publikacije		1.355		1.402
Serijske publikacije		703		1.289
Neknjižno gradivo		113		119
SKUPAJ		**2.171**		**2.810**
B. NAKUP				
Monografske publikacije	0	0	0	0
Serijske publikacije	0	0	0	0
Neknjižno gradivo	0	0	0	0
Podatkovne zbirke	3	3	3	3
od tega podatkovne zbirke:				
- nabavljene iz sredstev območnosti, dostopne iz lokacij knjižnic širšega območja	3	3	3	3
- nabavljene iz sredstev območnosti, z dostopom za člane knjižnic širšega območja izven lokacije knjižnic	3	3	3	3
SKUPAJ	**3**	**3**	**3**	**3**
SKUPAJ A + B		**2.174**		**2.813**

1.1.1 Realizirani prirast v številu naslovov po jeziku

	število naslovov	
A. OBVEZNI IZVOD	**slov.**	**tuji jeziki**
Monografske publikacije	1.260	95
Serijske publikacije	650	53
Neknjižno gradivo	86	27
SKUPAJ	**1.996**	**175**
B. NAKUP		
Monografske publikacije	0	0
Serijske publikacije	0	0
Neknjižno gradivo	0	0
Elektronski viri	0	0
SKUPAJ	**0**	**0**
SKUPAJ A + B	**1.996**	**175**

1.2 Podatkovne zbirke, ki jih OOK gradi za potrebe območja ali na nacionalnem nivoju (samostojno ali v sodelovanju z drugimi knjižnicami)

	skupaj	prirast
Število vsebinskih enot (gesel), ki so jih knjižnice območja prispevale v biografske podatkovne zbirke		
Število vsebinskih enot (zapisov), ki so jih knjižnice območja prispevale na portal DOBREKNJIGE.SI	1.597	117
Število objavljenih digitalnih dokumentov z metapodatki na dLib.si za območje	120.155	2.311
Število objavljenih digitaliziranih strani dokumentov (skenogramov) na dLib.si za območje	342.571	31.125
Število objavljenih digitalnih dokumentov z metapodatki na KAMRI za območje	10.551	999
Število objavljenih digitaliziranih strani dokumentov (skenogramov) na KAMRI za območje	16.288	1.032

1.3 Člani ter posredovanje gradiva in informacij

Število vseh članov OOK	79.918
- od tega število članov širšega območja OOK	3.907
- delež prebivalcev širšega območja v članstvu območne knjižnice (%)	5%
Stevilo izposojenih enot knjižničnega gradiva članom širšega območja	182.591
Število fizičnih enot gradiva, za končnega uporabnika brezplačno posredovanih po medknjižnični izposoji na območju (aktiva)	1.161
Število kopij dokumentov, za končnega uporabnika brezplačno posredovanih po medknjižnični izposoji na območju (aktiva)	0
Stevilo za končnega uporabnika brezplačno elektronsko posredovanih dokumentov na območju (aktiva)	21
SKUPAJ AKTIVA	**1.182**
SKUPAJ IZPOSOJA IN POSREDOVANJE	**183.773**
Uporaba podatkovnih zbirk, dostopnih na daljavo, ki jih OOK gradi **sama** in so pomembni za širše območje OOK - št. vpogledov	-
Uporaba **biografskih** podatkovnih zbirk, ki jih OOK gradi sama ali v sodelovanju s knjižnicami na območju - št. vpogledov	-
Uporaba portala **DOBREKNJIGE.SI** - št. vpogledov v zapise knjižnic območja	937.328
Uporaba portala **dLib.si** - št. vpogledov v vsebinske enote knjižnic območja	2.589.899
Uporaba portala **Kamra** - št. vpogledov v vsebinske enote knjižnic območja	595.278

Uporaba storitve dostopa na daljavo izven lokacij knjižnice	**iz celotnega območja OOK**	**od tega iz širšega obm. OOK**
- število prijav	12.042	2.602
- število članov	696	169
Uporaba storitve dostopa na daljavo iz prostorov knjižnice		
- število prijav	12.042	2.602
- število čanov	696	169
Uporaba e-knjig	**prevzem**	**izposoja**
- uporaba e-knjig (ponudnika EBSCO)	-	-
- uporaba e-knjig (drugi ponudniki, razen Biblos)	-	-

2. STROKOVNA POMOČ KNJIŽNICAM NA OBMOČJU OOK

	število oblik		
2.1 Tematska svetovanja za območje OOK			
2.1.1 Strokovno usposabljanje zaposlenih iz knjižnic na območju OOK	1.174		
2.1.2 Promocija območnosti	46		
2.1.3 Sodelovanje z nacionalno knjižnico	2		
2.2 Vsebinska opredelitev in izbor projektov (območje OOK, država)	4		
2.2.1 - lastni projekti OOK za potrebe celotnega območja OOK	23		
2.2.2 - skupni projekti OOK v sodelovanju z drugimi knjižnicami območja	10		
2.2.3 - skupni projekti OOK v sodelovanju z drugimi OOK (nacionalni nivo)	12		
2.2.4 - skupni projekti mednarodnega sodelovanja	10		
2.3 Sodobne informacijske storitve za uporabnike, ki se izvajajo na posameznem območju ali v vsej državi	3		
2.4 Analize stanja razvitosti in potreb knjižnične dejavnosti, analize razvojnih potreb glede informacijske tehnologije, rač. sistemov in digitalizacije območju	2		
2.5 Razvoj in načrtovanje občinskih in medobčinskih knjižničnih mrež	1		
2.6 Izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva s širšega območja	4	[vnesite število oseb] 7	[št. ur. na udeležen.] 30
2.7 Sodelovanje s šolskimi knjižnicami na območju in skupen razvoj bibliopedagoških dejavnosti	361		
2.8 Knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov na območju OOK	3		
2.9 Sodelovanje z drugimi območnimi knjižnicami	8		
2.10 Koordinacija ali izvedba mednarodnega sodelovanja na območju OOK	8		
2.11 Usklajevanje in načrtovanje vzdrževanja računalniških sistemov v osrednjih knjižnicah (OK) na območju OOK	2		

3. KOORDINACIJA ZBIRANJA, OBDELAVE IN HRANJENJA DOMOZNANSKEGA GRADIVA

3.1 Načrtovanje in koordinacija pridobivanja domoznanskega gradiva za knjižnice na območju	[št. knjižnic]	
3.2 Informiranje zavezancev za obvezni izvod	12	
3.3 Posredovanje informacij o zavezancih za obvezni izvod nacionalni knjižnici	[št. posredov.]	
3.4 Seznanjanje uporabnikov z domoznanskimi zbirkami (v sorodnih kulturnih zavodih, zlasti muzejih in arhivih) na območju OOK	3	
3.5 Organizacija bibliografske obdelave domoznanskega gradiva s svojega območja	[število organiziranih izobraževanj/ svetovanj]	
3.6 Izvajanje normativne kontrole	[število redigiranih zapisov]	podatka zaradi nerelevantnosti ne beležimo več
3.7 Izvajanje digitalizacije	23	
3.8 Domoznanski projekti	2	

4. USMERJANJE IZLOČENEGA (ODPISANEGA) KNJIŽNIČNEGA GRADIVA IZ OBMOČJA

Prejeto izločeno (odpisano) gradivo iz osrednjih knjižnic na območju	št. seznam.	št. enot	št. izbranih enot
SKUPAJ:	-	-	-

Datum: 19. 2. 2024

PRILOGA 2: Katalog izobraževanj Učnega centra MKL 2023

https://www.mklj.si/wp-content/uploads/2023/01/Katalog_Ucnega_centra_MKL_2023.pdf

PRILOGA 3: Poročilo o projektih Poletavci in NajPoletavci 2023

Zaključno poročilo[16] projektov Poletavci – poletni bralci in NajPoletavci 2023

1. Namen in cilji

Projekta sta namenjena otrokom in mladim med sedmim in šestnajstim letom starosti. Glavni cilji so:

- spodbujanje bralnih navad v času poletnih počitnic,
- izboljšanje bralnih veščin pri otrocih (začetnikih v branju in pri samostojnih bralcih),
- obiskovanje knjižnice med počitnicami.

2. Povzetek projekta v Mestni knjižnici Ljubljana

Poletno branje je potekalo od 10. junija do 10. septembra 2023. Trinajsto leto zapored smo naše bralne kotičke opremili s promocijskim gradivom in izpostavili dobre knjige za vse poletne bralce. Otroci med 7. in 12. letom starosti so sami izbirali, kar so brali trideset dni pol ure na dan. Mladi od 13 do 16 let so prebrali tri knjige in se o njih razpisali na naši spletni strani. Vsi so si prislužili priznanje in majico ter možnost za sodelovanje v nagradnem žrebanju.

Pripravili smo program za izvedbo zaključne prireditve Dneva za Poletavce, letošnja tema je bila cirkus, in pridobili dovoljenje za izvedbo na Trgu Franceta Štiglica. Dan za Poletavce smo izvedli v petek, 29. septembra 2023. Na prireditvi je točno 300 Poletavcev prevzelo priznanje in majice. Letos smo prvič izvedli ločen dogodek za NajPoletavce. Organizirali smo ga v dvorani Knjižnice Otona Župančiča, ravno tako v petek, 29. septembra 2023, ob 19. uri. Dogodka se je udeležilo 38 NajPoletavcev.
Poletavci, ki se prireditve niso udeležili, so lahko priznanja in majice prevzeli v knjižnici, kjer so oddali svoj bralni seznam še 1 mesec po obvestilu, ki so ga prejeli po e-pošti. Tistim, ki jih do sredine novembra niso prevzeli, smo poslali po pošti. Ravno tako smo po pošti poslali tistim, ki so seznam oddali preko spletnega obrazca, e-pošte ali navadne pošte. NajPoletavcem smo priznanja in majice poslali po pošti.

3. Rezultati v Mestni knjižnici Ljubljana

Pol ure na dan je trideset dni med počitnicami bralo **1211** Poletavcev, 35 izmed njih iz tujine (27 iz Proseka, Italija in 8 iz Berlina, Nemčija), tri knjige pa je prebralo in svoje vtise na naši spletni strani zabeležilo **128** NajPoletavcev. Skupaj smo zabeležili **1337** vseh poletnih bralcev – to je največje število sodelujočih, odkar smo leta 2011 pričeli izvajati projekt.

Tabela 1: Število Poletavcev in NajPoletavcev v MKL po letih trajanja projekta

Leto	Število Poletavcev	Število NajPoletavcev	SKUPAJ
2011	375	/	375
2012	436	/	436
2013	666	/	666
2014	782	/	782
2015	838	67	905
2016	728	50	778

[16] Projekta sledita enakim ciljem, potekata istočasno, zaključek je skupen, zato je zaključno poročilo združeno.

2017	673	56	729
2018	732	81	813
2019	736	100	836
2020	593	91	683
2021	787	75	862
2022	**1017**	**101**	**1118**
2023	**1211**	**128**	**1337**

Tabela 2: Število Poletavcev po spolu in starosti v MKL 2023.

Mestna knjižnica Ljubljana, Poletavci				
Starost	**Deklice**	**Dečki**	**Skupaj**	**%**
(6) let	21	14	**35**	2,89
7 let	59	56	**115**	9,51
8 let	94	83	**177**	14,64
9 let	**139**	104	**243**	20,10
10 let	**139**	**105**	**244**	20,02
11 let	120	79	**199**	16,46
12 let	92	58	**150**	12,41
(13) let	31	17	**48**	3,97
Skupaj	**695**	**516**	**1211**	100,00
%	**57,32**	**42,68**	**100,00**	

Tabela 3: Število NajPoletavcev po spolu in starosti v MKL 2023.

Mestna knjižnica Ljubljana, Najpoletavci				
Starost	**Dekleta**	**Fantje**	**Skupaj**	**%**
13 let	**36**	**14**	**50**	**39,06**
14 let	33	13	**46**	**35,94**
15 let	13	5	**18**	**14,06**
16 let	9	5	**14**	**10,94**
Skupaj	**91**	**37**	**128**	**100,00**
%	**71,09**	**28,91**	**100,00**	

V letu 2023 se nam je pridružilo skoraj za petino (19,08 %) Poletavcev več kot leto prej. NajPoletavcev je bilo več za četrtino (26,73 %). Razmerje med spoloma je pri projektu Poletavci v prid dekletom v razmerju približno 60:40. Pri projektu NajPoletavci je letos število deklet naraslo, saj je razmerje 70:30.

Tabela 4: Število oddanih bralnih seznamov na posameznih lokacijah v letih 2023, 2022, 2021, 2020, 2019, 2018 in 2017.

Lokacija	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
E-pošta	**344**	288	61	126	69	82	57
Pošta	**171**	7	210	29	60	72	77
Knjižnica Otona Župančiča	102	161	63	36	66	53	95
Knjižnica Šiška	**75**	74	54	42	64	63	52
Knjižnica Bežigrad	**71**	66	58	44	69	76	58
Knjižnica Prežihov Voranc	**50**	44	49	42	58	69	75
Knjižnica Šentvid	**39**	21	25	21	27	26	39
Knjižnica Polje	31	35	21	20	21	18	6
Spletni obrazec	**31**	29	21	16	21	10	9
Knjižnica Grba	**26**	21	24	23	18	13	15
Knjižnica Jurij Vega	**26**	6	0	27	39	34	KOŽ
Knjižnica Rudnik	25	32	23	16	18	21	16
Knjižnica Zadvor	**23**	19	12	11	15	11	8
Knjižnica Jožeta Mazovca	**21**	20	13	14	15	27	31
Knjižnica Fužine	20	35	26	23	35	31	34
Knjižnica Vodice	**20**	19	19	13	16	18	0
Knjižnica Škofljica	**19**	10	6	7	9	4	7
Knjižnica Črnuče	18	22	13	12	17	10	5
Knjižnica dr. France Škerl	15	23	23	23	25	20	15
Knjižnica Glinškova ploščad	12	18	12	14	23	13	11
Knjižnica Frana Levstika	**12**	5	8	4	6	3	6
Knjižnica Savsko naselje	11	13	8	4	5	2	4
Knjižnica Jarše	9	12	1	3	6	6	7
Knjižnica Zalog	**8**	6	8	7	6	11	5
Knjižnica Ig	**6**	3	2	1	4	12	10
Knjižnica Gameljne	5	11	14	3	6	4	3
Knjižnica Brezovica	4	6	6	2	10	12	12
Knjižnica Dobrova	4	5	2	0	0	0	3
Knjižnica Horjul	**4**	1	1	4	5	4	5
Potujoča knjižnica	3	4	0	0	0	0	0
Knjižnica Podpeč	**3**	1	4	6	3	5	7
Knjižnica Poljane	**3**	0	0	0	0	0	0
Knjižnica Nove Poljane	0	0	0	0	2	2	0
SKUPAJ	**1211**	**1017**	**787**	**593**	**736**	**732**	**673**

4. Nagrade, glavna nagrajenca in donatorji
V nagradnem žrebanju smo podelili dve glavni nagradi:
- žogo je prejela **Ema Lobe**,
- set za badminton je prejela **Eva Černe**,
- bralnik je prejela **Iris Kramar**.

Tabela 5: Seznam donatorjev in njihovih donacij, ki smo jih pridobili v Mestni knjižnici Ljubljana

Artikel	**Opis**	**Darovalec**
Glavna nagrada **(za 19 knjižnic)**	19 x košarkarska žoga	Hervis, d. o. o.
Glavna nagrada **(za 19 knjižnic)**	19 x set za badminton	Hervis, d. o. o.
Glavna nagrada	1 x bralnik	Beletrina/Biblos
Ostale nagrade	17 knjig	Konzorcij
Ostale nagrade	6 knjig	Založba Didakta
Ostale nagrade	5 x vstopnica	Woop!
Ostale nagrade	6 x vstopnica	Hiša iluzij
Ostale nagrade	5 x vstopnica	Hiša eksperimentov
Ostale nagrade	3 x cirkuški rekvizit	Trgovina To je to
Ostale nagrade	knjiga Otok: soba pobega v tvoji	Enigmarium

5. Sodelujoči
Mestna knjižnica Ljubljana je nosilka projektov, sodelujejo tudi: Cankarjeva knjižnica Vrhnika, Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica, Knjižnica A. T. Linharta Radovljica, Knjižnica Brežice, Knjižnica Črnomelj, Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič, Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica, Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica, Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, Knjižnica Litija, Knjižnica Logatec, Knjižnica Medvode, Knjižnica Miklova hiša Ribnica, Knjižnica Šentjur, Lavričeva knjižnica Ajdovščina, Ljudska knjižnica Metlika, Občinska knjižnica Jesenice in Študijska knjinica Celovec. Vse sodelujoče knjižnice (v nadaljevanju knjižnice) organiziramo lastne zaključne prireditve v svojem kraju.

Pomembno vlogo pri izvedbi projekta imajo tudi učitelji dopolnilnega pouka slovenščine v tujini (Italija, Švica in Nemčija), šolski knjižničarji OŠ v lokalnem okolju in donatorji (glej Tabelo 5).

6. Izvedene naloge koordinacije
V Mestni knjižnici Ljubljana skrbimo za redno obveščanje vseh kontaktnih oseb iz knjižnic in urejanje medsebojnih administrativnih zadev. Ves čas smo na voljo za svetovanje in se trudimo prilagajati oz. odzvati na pobude, kljub temu da se potrebe vsake knjižnice razlikujejo glede na lokalno okolje, naloge pri izvedbi obeh projektov in notranje delovanje vsake posamezne knjižnice. Naročeno gradivo pošljemo po pošti na lastne stroške. Krili smo tudi stroške nakupa majic za otroke, ki so v določeno knjižnico poslali seznam, niso pa bili njihovi člani, ker so prihajali iz drugega, a knjižnici najbližjega kraja. Skrbimo za skupno promocijo in priskrbimo glavne nagrade za Poletavce in NajPoletavce.

V letu 2023 smo za vse knjižnice pripravili:
- plakate (B2 in A3), zgibanke (tiskane in v e-obliki za vsako knjižnico posebej z njihovimi kontaktnimi podatki), balone in priponke, priznanja za otroke in mlade (tiskana), obrazec za poročanje,

- majice za otroke in odrasle,
- 19 glavnih nagrad za Poletavce in 19 za NajPoletavce,
- pravila nagradnega žrebanja in skupno poročilo o izvedbi.

7. Skupni rezultati

V vseh knjižnicah skupaj smo letošnjim Poletavcem in NajPoletavcem podelili **4.352** majic in priznanj (**3.828** Poletavcev in **524** NajPoletavcev). V primerjavi z letom 2022 beležimo skoraj četrttino (23,67 %) več poletnih bralcev (2022: 3.519 poletnih bralcev, od tega 3.163 Poletavcev in 356 NajPoletavcev).

Tabela 6: Število vseh poletnih bralcev v knjižnicah po spolu in povprečje na posamezno enoto

2023	Število Poletavcev	Število NajPoletavcev
Cankarjeva knjižnica Vrhnika	112	23
Goriška knjižnica Franceta Bevka	91	20
Knjižnica A. T. Linharta Radovljica	222	22
Knjižnica Brežice	168	32
Knjižnica Črnomelj	49	8
Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič	180	29
K. Josipa Vošnjaka Slov. Bistrica	249	26
Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica	207	47
Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik	142	20
Knjižnica Litija	59	15
Knjižnica Logatec	152	37
Knjižnica Medvode	120	28
Knjižnica Miklova hiša Ribnica	245	17
Knjižnica Šentjur	147	2
Lavričeva knjižnica Ajdovščina	322	53
Ljudska knjižnica Metlika	52	8
Mestna knjižnica Ljubljana	1211	128
Občinska knjižnica Jesenice	41	9
Študijsak knjižnica Celovec	59	0
skupaj Poletavcev, skupaj NajPoletavcev	3828	524
skupaj vseh poletnih bralcev	4.352	

Tabela 7: Skupno število Poletavcev po spolu in starosti

Poletavci 2023 – vse knjižnice				
Starost	Ž	M	Skupaj	%
(6) let	38	28	66	1,72
7 let	214	165	379	9,90
8 let	317	275	592	15,46

9 let	415	298	713	18,63
10 let	**435**	**315**	750	19,59
11 let	367	284	651	17,01
12 let	351	204	555	14,50
(13) let	73	49	122	3,19
Skupaj	**2210**	**1618**	**3828**	100
%	57,73	42,27	100	

Tabela 8: Skupno število NajPoletavcev po spolu in starosti

NajPoletavci 2023 – vse knjižnice				
Starost	**Ž**	**M**	**Skupaj**	**%**
(12) let	18	10	28	5,34
13 let	**140**	**68**	208	39,69
14 let	125	61	186	35,50
15 let	51	16	67	12,79
16 let	22	11	33	6,30
17 let	0	2	2	0,38
Skupaj	**356**	**168**	**524**	100
%	67,94	32,06	100	

Največ Poletavcev je starih deset let, največ NajPoletavcev pa trinajst let. Razmerje med obema spoloma je pri Poletavcih v razmerju približno 60:40 v prid deklicam, pri NajPoletavcih je to razmerje skoraj 70:30.

8. Promocija

Cankarjeva knjižnica Vrhnika:

- spletna stran naše knjižnice (https://ckv.si/)
- Facebook stran Cankarjeve knjižnice Vrhnika,
- objave v lokalnem časopisu Naš časopis,
- plakati v dislocirani enoti Borovnica in v šolskih knjižnicah: OŠ Ivana Cankarja Vrhnika,
- OŠ Antona Martina Slomška Vrhnika, OŠ Log-Dragomer, POŠ Bevke.
- sistemska obvestila naših uporabnikov po elektronski pošti,
- Instagram.

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica:

- spletna stran knjižnice
- napovednik dogodkov v lokalnem glasilu Slivniški pogledi
- Radio 94 – »Poletni bralni akciji sta se med mladimi dobro prijeli« https://www.radio94.si/poletni-bralni-akciji-sta-se-med-mladimi-dobro-prijeli/

Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik:

- https://www.facebook.com/photo/?fbid=693728369458669&set=pcb.693729026125270
- https://www.kam.sik.si/Novice/ArtMID/4437/ArticleID/11374/Dan-za-Poletavce-in-NajPoletavce-bo-letos-v-Arboretumu-Volcji-Potok
- https://www.kamnik.si/objava/791650

- https://kam.sik.si/Blog/ArtMID/6040/ArticleID/11360/Sabina-Zore-12-8-5-x-10-%e2%80%93-16-2-%7c-Pocitniska-bralna-priporocila-za-Poletavce-in-NajPoletavce-iz-Knjiznice-Franceta-Balantica-Kamnik

Knjižnica Litija:
O projektu smo pisali v lokalnih časopisih, Občan in Krajevne novice Šmartna pri Litiji, obveščali prek radia 1 Geoss, informacije posredovali na lokalno ETV Kisovec.

Knjižnica Logatec:
- Logaške novice, junij 2023
- Radio 94: https://www.radio94.si/poletni-bralni-akciji-sta-se-med-mladimi-dobro-prijeli/ (zajeto 10. 10. 2023)
- ter v socialnih medijih – Facebook, Instagram, knjižnični mesečni napovednik, spletna stran, stran Moja občina.

Knjižnica Medvode:
Družabna omrežja Knjižnice Medvode (FB, Twitter, Instagram), spletna stran Knjižnice Medvode, lokalno glasilo Sotočje.

Mestna knjižnica Ljubljana:
Objave:
- 2023-06-24 Poletavci in NajPoletavci ter kako sestaviti poletni bralni seznam_oddaja Hudo.-radioprvi
- 2023-07-28 Poletavci poletni bralci.-radio Ognjišče
- 2023-06-14 Poletavci in NajPoletavci_oddaja Dobro jutro (od 24:50 minute dalje).-RTVSLO.si
- 2023-06-08 poletavci in najpoletavci_ bralski izziv za mlade in motivacija za ucenje.-ljubljanainfo.com
- 2023-06-01 pocitnisko branje s poletavci in najpoletavci_jun_jul_avg.-bukla
- 2023-06-08 poletno branje s poletavci in najpoletavci.-mestna obcina ljubljana

Na projekt smo opozarjali:
- na domači spletni strani in družbenih omrežjih MKL ter zaslonih v knjižnicah;
- na spletnih in družabnih straneh: nekatere OŠ v Ljubljani in vse sodelujoče knjižnice
- s promocijskimi materiali MKL, ki smo jih delili v vseh knjižnicah, sorodnih zavodih;
- osebno in elektronsko poslovnim partnerjem in morebitnim zainteresiranim organizacijam za sodelovanje ali doniranje.

9. Težave pri izvedbi
Cankarjeva knjižnica Vrhnika: Pri izvedbi projekta nismo imeli posebnih težav.

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica: Večjih težav ni bilo. Hvala za hitro dostavo zgibank, majic.
Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik: Pridobivanje sponzorjev (nagrad).
Visoki skupni stroški (majice, promocijski material (priponke, magneti) – lahko bi ga bilo več in za sodelujoče knjižnice brezplačen, saj promoviramo projekt MKL), izvedba zaključne prireditve (honorarji nastopajočih).

Knjižnica Litija: /
Knjižnica Logatec: Letošnjo sezono so nam težave povzročali zamudniki – še nikoli do sedaj jih ni bilo toliko – v prejšnjih sezonah sta bila mogoče eden ali dva, zato smo vedno naročili kakšno

dodatno majico, letos pa jih je bilo več. Razmišljamo o tem, da bomo v prihodnjem letu glede oddaje zloženk bolj strogi.
Opažamo tudi, da kar nekaj sodelujočih ne spremlja e-pošte ali pa jim vabila oz. naša sporočila pošilja v neželeno pošto. Zato razmišljamo tudi o tem, da bi v prihodnje vabila le pošiljali po pošti.

Knjižnica Medvode: Ne vemo točno, ali se mora otrok, ki sodeluje pri projektu včlaniti v knjižnico. Mi smo menili da, a določene izjeme se s tem niso strinjale. Dostava paketa z majicami na napačen naslov.

Mestna knjižnica Ljubljana: Oba projekta sta potekala brez večjih težav. Pri obeh smo imeli največje število sodelujočih do sedaj. Ponovno smo lahko pripravili zaključno prireditev v živo.

10. Predlogi za 2023
Cankarjeva knjižnica Vrhnika Projekt se mi zdi odličen, imam pa dva predloga:
- glede podatkov na vprašalnikih: da bi namesto podatka o datumu rojstva napisali kar dejansko starost bralca. To je potem tudi lažje za nas, ko oddajamo statistične podatke;
- velikosti majic: nenavadno se mi zdi, da je npr. velikost majice M za Poletavce mnogo mnogo večja, kot pa npr. »ženska« velikost majice XL za NajPoletavke. Predlagam, da že ob naročanju majic pri dobavitelju pregledate/preverite dejanske velikosti, da bodo tudi najmanjše majice za starejše otroke (NajPoletavce) večje od majic za Poletavce.

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica: Projekta sta med mladimi bralci dobro zaživela, predloga ta hip nimamo. Z veseljem ostajamo v družbi (Naj)Poletavcev. Da bi brez težav poleteli tudi v letu 2024 …

Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik: /

Knjižnica Litija: /

Knjižnica Logatec: Mogoče bi bilo na nek način navdihujoče v projekt nekako vključiti tudi starše, »branje v tandemu« s starši … Da imajo otroci (ali pa tudi starši) zgled za branje.

Knjižnica Medvode: Predlagam bolj nevtralno barvo majic. Želimo si tudi malo bolj bogate glavne nagrade.

Mestna knjižnica Ljubljana: V januarju 2024 načrtujemo skupni sestanek vseh vodij projektov v posameznih knjižnicah

Veseli smo, da nam je tudi letos uspelo pridobiti nagrade za vse sodelujoče knjižnice tako za Poletavce kot za NajPoletavce (donator je podjetje Hervis). Iskrena zahvala vsem kolegom in kolegicam iz sodelujočih knjižnic za vašo dobro voljo, za ideje in pozitiven pristop do medsebojnega sodelovanja. Vaše delo je pomembno prispevalo k prepoznavnosti in rasti obeh projektov. Tudi vnaprej si želimo, da bi skupaj rastli in se povezovali. Zahvaljujemo se vsem knjižničarjem, vodjem projektov v posameznih knjižnicah, direktorjem knjižnic in donatorjem za podporo obeh projektov in za uresničevanje našega pomembnega skupnega cilja.

V Ljubljani, 23. oktober 2023
Pripravila in združila: Lavra Tinta

Priloga 1: Kratka vsebinska poročila o izvedbi v posameznih knjižnicah

Cankarjeva knjižnica Vrhnika:
Pri projektu smo leto sodelovali že dvanajstič, tako da je poletno branje za Poletavce in NajPoletavce v naši knjižnici že dobro utečeno. 10. junija smo obesili plakate ter začeli razdeljevati letake za beleženje branja. Oboje smo razdelili tudi po osnovnih šolah. Izpolnjene bralne sezname smo zbirali do ponedeljka, 11. septembra. Vse sodelujoče smo po elektronski pošti povabili na zaključno prireditev: Dan za Poletavce in NajPoletavce, ki je bil v petek, 22. 9. 2023. Poleg dveh glavnih nagrad, ki jih je prispevalo podjetje Hervis, smo pridobili še nekaj donacij in darilnih bonov lokalnih sponzorjev (darilni boni za pice, sladoled, burgerje, tortice, vrednostni boni za nakup knjig), podarili pa smo tudi lepo število knjig, beležk, priponk in trajnostnih vrečk za knjige. Skupaj smo razdelili kar 43 nagrad! Za namen zaključne prireditve smo dobili tudi donacijo, s katero smo pokrili stroške peke palačink, ki so bile sladko presenečenje za vse Poletavce in NajPoletavce, ki so se udeležili zaključne prireditve. Pred žrebom so si vsi prisotni ogledali cirkuško-lutkovno predstavo Potujoči cirkus nerodne Avguštine v izvedbi Gledališča BIČIKLETA. Lepo smo se imeli!

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica:
Naročene zgibanke in plakate smo razdelili po naših enotah knjižnice, povabilo in zgibanke smo poslali tudi šolskim knjižničarkam naših osnovnih šol (Cerknica, Grahovo, Rakek, Stari trg, Nova vas).
Anita Leskovec se je odzvala na povabilo novinarja Jake Zalarja, ki je skupaj z logaško knjižnico pripravil prispevek o (Naj)Poletavcih za Radio 94.
Zgibanke smo sprejemali tudi po 10. 9., ki je bil ravno nedelja, saj so nekateri prinesli zgibanke v naše enote še po 10. septembru.
Vsem (Naj)Poletavcem smo s klasično pošto poslali vabilo na zaključek, ki je bil v soboto 30. 9. 2023 v Kulturnem domu Cerknica. Do 10. ure smo razdelili priznanja in majice, ki so bile hkrati vstopnica na prireditev.
Pred ogledom filma Kapa smo izvedli žrebanje obeh glavnih nagrad.
Nagrajencev v dvorani žal ni bilo, zato smo nagradi nesli v enoti, ki ju nagrajenca obiskujeta. Ravno tako smo majice in priznanja razdelili po enotah glede na njihov stalni naslov bivanja, kjer jih (Naj)Poletavci lahko prevzamejo do konca novembra.
Na zaključek je prišlo polovico (Naj)Poletavcev.
V komisiji za žrebanje v KD so bile poleg Anite Leskovec še Dominika Vovk Godeša ter Karin Mlakar.

Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik:
Zaključek smo izvedli v Arboretumu Volčji Potok, ki je družinam omogočil popoldanski prost vstop v park in tako postal naš glavni pokrovitelj.
KFBK je poleg majic in promocijskega materiala podarila 8 knjig (stripov): Miha Hančič: Urmal, mamutov prijatelj, 2023.

Knjižnica Litija:
Zaključno prireditev smo pripravili 15. 9., na ploščadi pred glavnim vhodom v knjižnico v Litiji.
Poleg glavnih nagrad smo izžrebali tudi 10 bonov za Pustolovski park Geoss, ki ji je doniral lastnik parka. Na koncu smo vsem mladim bralcem in njihovim spremljevalcem razdelili sladoled in lizike.

Knjižnica Logatec:

Projekt smo, kot že leta doslej, izvedli po ustaljenih praksah. Za promocijo projekta smo se povezali z okoliškimi osnovnimi šolami, ki so tudi same (predvsem šolske knjižničarke) izkazale veliko zanimanje za promocijo Poletavcev. Veseli nas, da narašča tudi zanimanje za NajPoletavce.
Letos smo se odločili malce zmanjšati število nagrad, v preteklih letih so vsi dobili v vrečkah tudi kupončke za okoliške slaščičarne, kavarne, vendar smo ugotovili, da imamo izredno veliko dela zaradi tega, učinka pa je malo.
Tako so letos vsi Poletavci in NajPoletavci letos v vrečkah poleg majice in priznanja dobili tudi vrečke instant bele kave, ki jih je podarilo podjetje Mercator Emba Logatec. Na prireditvi pa smo izžrebali še naslednje nagrade: žogo in badminton set (Hervis), polet v vetrovniku (Aerodium Logatec), otroško striženje (Čupakabra, frizerski atelje in brivnica), karte za obisk bazena (Bazen Logatec), boni za udeležbo na dogodkih za otroke (Vanila center dogajanja Logatec).
Prireditev smo izvedli v sodelovanju z Notranjskim muzejem Postojna. Žal smo jo zaradi slabega vremena izvedli v dvorani in ne na ploščadi pred knjižnico, kakor je bilo načrtovano. Po pozdravu direktorice Knjižnice Logatec, Tine Musec, so sodelavke Notranjskega muzeja izvedle delavnico Kaj imata skupnega papir in slonji kakec, kjer so otroci iz ročno izdelanega papirja, katerega sestavina je tudi kakec slonov Ljubljanskega živalskega vrta, izdelali knjižna kazala. Prireditev smo zaključili z žrebom nagrad in skupinsko fotografijo.

Knjižnica Medvode:
V Knjižnici Medvode smo v soboto, 16. septembra 2023, uspešno zaključili 7. sezono bralnega projekta Poletavci/Najpoletavci poletni bralci, katerega namen je promocija branja. Knjižničarji si namreč želimo, da bi otroci in mladi čim več brali in tako razvijali besedni zaklad, domišljijo ter vedenje, in to ne samo med šolskim letom, temveč tudi med poletnimi počitnicami.
Tako kot lansko leto, smo tudi letošnje zaključno prireditev Dan za Poletavce in Najpoletavce izvedli V Kulturnem domu Medvode. Otroci so si tako prireditev, ki jo je vodila knjižničarka in vodja projekta Poletavci/Najpoletavci v Knjižnici Medvode Mirjam Slanovec, ogledali v pravem gledališču in ob tem vidno uživali. Vrhunec dogajanja je bil nastop priljubljenega slovenskega pisatelja Primoža Suhodolčana, ki je s svojimi zgodbami na temo branja in pisanja in z iskrivim humorjem, navdušil mlade bralce. Smeha nam res ni primanjkovalo.

PRILOGA 4: Poročilo o izvajanju programa aktivnosti na področju območnega uredništva portala Kamra 2023

Osrednja območna knjižnica: **Mestna knjižnica Ljubljana**

Območno uredništvo

- Knjižnicam našega območja smo svetovali pri oblikovanju digitalnih zbirk, vnosu vsebin ter urejanju avtorskih pravic.
- Udeležili smo se dveh sestankov (videokonferenc) regijskih urednikov (7. 4. 2023 in 3. 10. 2023) ter Festivala Kamra (7. 12. 2023).
- Pripravili in izvedli smo domoznanski natečaj Zgodbe mojega kraja, ki je potekal od 12. junija do 30. oktobra 2023. Prejetih je bilo 70 zgodb iz vse Slovenije, razpisanim pogojem jih je ustrezalo 67. Žirija je izbrala 10 najboljših, ki smo jih nagradili z nagradami, ki so jih prispevali donatorji. Informacije o natečaju ter 10 nagrajenih zgodb smo objavili v obliki digitalne zbirke na portalu Kamra.
- Na Festivalu Kamra sta vnašalec mag. Gašper Hudolin in regijska urednica Anja Frković Tršan prejela nagrado za najboljšega vnašalca.

Pridobivanje vsebin in partnerjev

- Objavili smo 32 novic (od tega 19 v MKL), 22 digitalnih zbirk (od tega 10 v MKL) in 999 multimedijskih elementov (od tega 293 v MKL). Pri digitalnih zbirkah in MME so upoštevane tudi 3 zbirke, ki so bile skoraj v celoti vnesene v letu 2023, dokončane, pregledane in objavljene pa januarja 2024, zato številke niso skladne z uradno statistiko portala Kamra.
- Objavili smo 1 fotografijo v Albumu Slovenije (le v MKL).

Digitalne zbirke, objavljene v letu 2023:

Mestna knjižnica Ljubljana

1. Življenje v Cekinovem gradu Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes. Gradivo smo pridobili v okviru dejavnosti zbiranja spominov na življenje nekoč.
2. Prvi slovenski glasbeni festival v Ljubljani maja leta 1932 Zbirka je nastala v okviru projekta Obrazi prestolnice.
3. Zgodbe mojega kraja: kako smo se nekoč prevažali Zbirka je nabor nagrajenih prispevkov natečaja za najboljšo zgodbo z domoznansko vsebino.
4. Josip Stritar v Ljubljani ob svoji sedemdesetletnici Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.
5. Hotel Lloyd na ljubljanski Sv. Petra cesti Zbirka je nastala v okviru projekta Obrazi prestolnice.
6. Križevniška cerkev (Device) Marije Pomočnice Zbirka je nastala v okviru projekta Obrazi prestolnice.
7. Stritarjeva ulica v Ljubljani Zbirka je nastala v okviru projekta Obrazi prestolnice. (Zbirka je bila vnesena do konca leta 2023, dokončana, pregledana in objavljena pa v začetku leta 2024. Vsebinsko spada v leto 2023, vendar je v uradni statistiki zabeležena v letu 2024.)
8. Prvi jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1922 Zbirka je nastala v okviru projekta Obrazi prestolnice. (Zbirka je bila vnesena do konca leta 2023, dokončana, pregledana in objavljena pa v začetku leta 2024. Vsebinsko spada v leto 2023, vendar je v uradni statistiki zabeležena v letu 2024.)
9. Urbančeva veleblagovnica v Ljubljani Zbirka je nastala v okviru projekta Obrazi prestolnice.
10. Po ljubljanskih ulicah z Ivanom Tavčarjem Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.

Knjižnica Litija:

1. Dobili smo litijski most in nadvoz Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.
2. 30 let popotovanj Slavne Valvasorjeve konjenice Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.
3. Lipa na Selih je bila povest kraja Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.

Knjižnica Domžale

1. Dob pri Domžalah: ob 800-letnici prve omembe kraja Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.
2. Jože Karlovšek – velikan slovenske narodopisne kulturne dediščine Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.
3. Krajevna imena Moravške doline Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.
4. Poezija zdravi – literarni natečaj Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.

Knjižnica Medvode:

1. Obrazi sotočja Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.

Mestna knjižnica Grosuplje:

1. Krajevna skupnost Šentvid pri Stični Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.
2. Tabor nad Cerovim Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes.

Cankarjeva knjižnica Vrhnika:

1. Vrhnika med 1. svetovno vojno v objektivu Petra Nagliča Zbirka je nastala v okviru projekta Moj kraj nekoč in danes. (Zbirka je bila vnesena do konca leta 2023, dokončana, pregledana in objavljena pa v začetku leta 2024. Vsebinsko spada v leto 2023, vendar je v uradni statistiki zabeležena v letu 2024.)

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica:

1. Podobice

Digitalne zbirke, dopolnjene v letu 2023:

1. Zbirka razglednic Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo FF v Ljubljani Zbirko smo dopolnili s 55 MME.

Usposabljanje vnašalcev vsebin

- Na območju smo v letu 2023 pridobili 1 novo vnašalko. Zanjo smo izvedli usposabljanje vnosa vsebin na portal Kamra preko telefona in elektronske pošte.

Promocija

- Portal Kamra smo promovirali v okviru domoznanskega natečaja Zgodbe mojega kraja (v Dnevniku, Delu, na Radiu Slovenija Prvi program, na Radiu94, v glasilu Ljubljana ter na spletni strani MOL, v lokalnih časopisih našega območja, na spletnih straneh namenjenih starejšim, na spletnih straneh knjižnic regije, na displejih LPP itd.). Posebej velja izpostaviti predstavitev natečaja v oddaji Storž na Radiu Slovenija Prvi program in sklop intervjujev z nagrajenci natečaja v isti oddaji ter predstavitev natečaja v obliki intervjuja v časniku Delo.

Datum: 29. 1. 2024 Pripravila: Anja Frković Tršan

PRILOGA 5: Poročilo: Natečaj »Zgodbe mojega kraja: kako smo se nekoč prevažali« 2023

Cilji:

- Povezovanje knjižnic z lokalno skupnostjo.
- Spodbujanje starejših k ustvarjalnosti.
- Zbiranje spominov na vsakdanje življenje nekoč.
- Promoviranje pomembnosti kulturne dediščine.

Povzetek:

Mestna knjižnica Ljubljana je v sodelovanju s knjižnicami Osrednjeslovenske regije pripravila natečaj za najboljšo zgodbo z naslovom Zgodbe mojega kraja: kako smo se nekoč prevažali, ki je potekal od 12. junija do 30. oktobra 2023. Namenjen je bil vsem, ki so dopolnili 60 let in radi pišejo. Starejše smo povabili, da nam do 30. oktobra 2023 pošljejo kratko, resnično zgodbo iz preteklosti svojega kraja, povezano s kakršno koli obliko prevoza. Udeleženci so lahko sodelovali z le eno zgodbo, napisano v slovenskem jeziku, ki ni smela presegati 1.600 besed. Oddati jo je bilo mogoče tipkano na naslov Mestna knjižnica Ljubljana, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana, s pripisom »za natečaj Zgodbe mojega kraja« ali v elektronski obliki na mojkraj@mklj.si. Prispevke je v novembru 2023 ocenjevala žirija in izbrala deset najboljših, ki so bili nagrajeni in objavljeni na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana (www.mklj.si) ter na portalu digitalizirane kulturne dediščine slovenskih pokrajin Kamra (www.kamra.si). Nagrade smo podelili na zaključni prireditvi natečaja, ki je potekala 28. novembra 2023 ob 16.30 uri v prostorih Slovanske knjižnice.

Člani neformalne delovne skupine za domoznanski natečaj:

- Anja Frković Tršan (Mestna knjižnica Ljubljana),
- Kristina Galun (Knjižnica Domžale),
- Milena Glušič (Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik),
- Gašper Hudolin (Mestna knjižnica Ljubljana),
- Erika Marolt (Mestna knjižnica Ljubljana),
- Nataša Oblak Japelj (Cankarjeva knjižnica Vrhnika),

V času trajanja natečaja smo prejeli 70 zgodb iz celotne Slovenije, razpisanim pogojem jih je ustrezalo 67. Žirija je imela nalogo izbrati 10 najboljših zgodb, nato pa izmed teh določiti prve tri.
3-člansko žirijo so sestavljali: Nataša Oblak Japelj (Cankarjeva knjižnica Vrhnika), mag. Gašper Hudolin (Mestna knjižnica Ljubljana) in Anja Frković Tršan (Mestna knjižnica Ljubljana).
Razglasitev nagrajencev s podelitvijo nagrad je bila izvedena 3. septembra 2022 na zaključni prireditvi v prostorih Slovanske knjižnice.
Prvo mesto: Janez Kavar (Križe) »*Tržičan«*.
Drugo mesto: Bogomil Brvar (Moravče) »*Knapuc*
Tretje mesto: Franc Valentin Perko (Rakek) *»Pot v bolnišnico se je pričela s koreto«*.
Ostali nagrajenci, uvrščeni med deseterico (v naključnem vrstnem redu):

- Dušan Škodič (Medvode): »*Kako smo se nekoč prevažali*«
- Zinka Kosmač (Trzin): »*Z zelenim Tomosom po trzinskih poljih*«
- Tatjana Leskošek Denišlič (Ljubljana): »*V petdesetih letih prejšnjega stoletja nas prevažanje, tako ali drugačno, ni posebej zanimalo*«
- Maks Starc (Novo mesto): »*Oh, ta promet*«
- Olga Kolenc (Nova Gorica): »*Tonijev avtobus*«
- Franci Zorko (Grosuplje): »*Z zapravljivčkom na poroko ali kako smo se vozili na začetku šestdesetih let 20. stoletja*«
- Alojz Volavšek (Gorica pri Slivnici): »*Kako smo se nekoč prevažali*«

Natečaj so podprli: AMZS; Tehniški muzej Slovenije; Kinodvor, Slovensko mladinsko gledališče in Založba Goga.

Promocija
Objave:
2023-06-29 *Zgodbe mojega kraja: kako smo se nekoč prevažali* (Radio Prvi, oddaja Storž)
2023-07-12 *Zgodbe mojega kraja* (Radio94)
2023-08-07 *Literarni natečaj za starejše do konca oktobra* (Radio94)
2023-07-05 *Zapisovanje spominov, ki zbujajo nostalgijo* (Generacija plus, Delo)

Na natečaj smo opozarjali:
- na domači spletni strani in družbenih omrežjih MKL,
- na portalu Kamra,
- na spletnih straneh knjižnic regije,
- v občinskih glasilih sodelujočih knjižnic regije,
- s promocijskim gradivom v splošnih knjižnicah,
- osebno,
- na displejih LPP,
- z intervjujem v Delu,
- z intervjujem na Radiu Slovenija Prvi program,
- z intervjujem na Radiu94.

PRILOGA 6: Seznam gradiva za projekte digitalizacije za širše območje pomembnega domoznanskega gradiva

DIGITALIZACIJA TOVARNIŠKIH ČASOPISOV (I. prioriteta)

- **Kamniški tekstilec**. Kamnik (1962-2004). Mesečnik.
- **Glas Zmaja** : glasilo organizacije združenega dela Iskra tovarna baterij Zmaj Ljubljana (1981-1988). Mesečnik.
- **Tosama**: interni časopis Tosame. Domžale (1965-1985). Mesečnik.
- **Konoplan** : glasilo delovne organizacije Induplati. Ljubljana (1952-1979). Mesečnik.
- **Gradisov vestnik** : glasilo delovne organizacije GIP "Gradis". Ljubljana (1958-1997). Mesečnik.
- **Informator** (Gradis). Ljubljana. (1973-1984). Občasnik.
- **IMP glasnik** : glasilo delavcev podjetij IMP. Ljubljana. (1967-1991). Mesečnik.
- **Naše delo** : časopis Paprinice Vevče. Ljubljana. (1962-1985). Mesečnik.
- **M : Mercator** : časopis poslovnega sistema Mercator. Ljubljana (1963-2000). Mesečnik.
- **Litostroj** : glasilo delavcev Titovih zavodov "Litostroj". Ljubljana. (1960-1980). Mesečnik.
- **Med dvema številkama** : glasilo delovnega kolektiva Titovih zavodov Litostroj. Ljubljana. (1962-1964). Občasnik.
- **Stičišče** : časopis podjetja Ilirija. Ljubljana. (1994-1997). Občasnik.
- **Litijski predilec**. Litija. (1982-1989). Mesečnik.

Dopolnitev občinskih glasil:

- **Logaške novice** : glasilo občine Logatec. (3 dodatne številke iz 1976, 1977 in 1989). Občasno.
- **NOČ** : notranjski časopis : prvi tednik za združeno Notranjsko. Logatec. (1990-1992). Tednik.
- **Litijski občan** : novice iz občine Litija in občine Šmartno. Litija. (2001-2006). Mesečnik.

Skupno smo digitalizirali 31.125 strani gradiva formata A4 in A3.

PRILOGA 7: Poročilo o mednarodnem strokovnem posvetovanju Knjižnica, srce mesta 2023: občanska znanost

Mestna knjižnica Ljubljana je v sredo, 24. 5. 2023, organizirala šesto mednarodno posvetovanje Knjižnica, srce mesta 2023, posvečeno občanski znanosti (angl. citizens science), ki predstavlja koncept znanstvenoraziskovalnega dela, pri katerem so na različne načine, z različnih vidikov in v različnih oblikah v raziskave vključeni neprofesionalni raziskovalci.[17]

Gre za mednarodno gibanje, v okviru katerega se tisoči prostovoljcev v številnih državah z različnimi načini zbiranja, komentiranja in analiziranja podatkov vključujejo v znanstveno sfero. Hiter razvoj informacijsko-komunikacijske tehnologije in nova miselnost omogočata sodelovanje vse širše javnosti pri reševanju nekaterih najbolj perečih problemov vsakdanjega življenjskega okolja ljudi. Občanska raziskovanja postajajo vse pomembnejša prav zato, ker vključujejo veliko število ljudi pri zbiranju podatkov v obsegu, ki ga posamezni raziskovalci oziroma ustanove ne morejo doseči (koncept t. i. množičnega zunanjega izvajanja, angl. crowdsourcing). Občanska znanost spodbuja znanstveno pismenost v širši skupnosti, kar je ključnega pomena za razumevanje in promocijo znanosti.

Občanska znanost je termin, ki se je v Sloveniji na podlagi teoretskega članka dr. Zdravka Mlinarja, uveljavil kot širše sprejeti izraz, vendar pa se še vedno uporabljata tudi izraza znanost za državljane ali državljanska znanost. Podrobnejšo opredelitev tovrstnega poimenovanja je razložena na osrednjem portalu Mreže občanske znanosti v Sloveniji – Citizenscience.si. Obravnavana tematika je bila osvetljena tudi v luči odprte znanosti**.** Odprta znanost pomeni nov pristop k znanstvenemu procesu, ki temelji na skupnih prizadevanjih in novih načinih razširjanja znanja ter izboljšuje dostopnost do rezultatov raziskav in njihovo ponovno uporabo s pomočjo digitalnih tehnologij in novih orodij za sodelovanje.

Prvi del posvetovanja je bil namenjen splošnejšim, nekoliko bolj teoretičnim vsebinam.

Svoj pogled na obravnavano tematsko sta po pozdravnih nagovorih **mag. Teja Zorko**, direktorica MKL in **mag. Mateja Demšič**, vodje Oddelka za kulturo Mestne občine Ljubljana, podala predstavnika Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, **Tit Neubauer**, ter **Marjan Gujtman** iz Direktorata za kulturno dediščino Ministrstva za kulturo.

[17] Vir: https://citizenscience.si/obcanska-znanost/kaj-je-obcanska-znanost/

Sledil je sklop predstavitev s predstavljenimi splošnimi okvirji, vključno s terminološkimi opredelitvami občanske znanosti v okviru odprte znanosti, ki determinirajo opredeljujejo aktivnosti občanske znanosti v Sloveniji, ter kako se le ta umešča v mednarodnem okolju.

Udeleženci posvetovanja Knjižnica, srce mesta 2023: občanska znanost (Foto: Marko Lakovič)

Mag. Miro Pušnik, direktor Centralne tehniške knjižnice Univerze v Ljubljani (CTK), je v svojem prispevku dal poseben poudarek predstavitvi novo nastajajoča mreži občanske znanosti v Sloveniji in njenemu portalu Citizenscience.si, ter nakazal prednosti vključevanja knjižic, ne le splošnih, v aktivnosti in projekte mreže. Mag. Pušnik je bil eden ključnih govornikov, saj je bilo posvetovanje organizirano v tesnem sodelovanju s CTK, ki ima tudi status nacionalne kontaktne točke za mrežo odprte znanosti, med katero sodi tudi občansko znanost, leta 2022 pa jih je ministrstvo, pristojno za znanost, imenovalo za observatorij za občansko znanost v Sloveniji.

Sledila je predstavitev rezultatov študije **mag. Alise Martek** in **Dolores Mumelaš** iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Zagrebu o možnostih sodelovanja med visokošolskimi in splošnimi knjižnicami na področju občanske znanosti, ki je nastala za potrebe evropskega ERASMUS+ projekta »CeOS_SE Project — Citizen-Enhanced Open Science in Southeastern Europe Higher Education Knowledge Hubs«, ki poteka pod okriljem delovne skupine za občansko znanost Združenja evropskih raziskovalnih knjižnic LIBER.

Sklop je zaključil **dr. Tiberius Ignat**, direktor podjetja Scientific Knowledge Services iz Švice, ki je specializirano za pomoč raziskovalnim organizacijam pri uvajanju novih tehnologij in načinov dela. V video prispevku je spregovoril o priložnostih in pomislekih glede vpliva občanske znanosti na delovanje podpornih organizacij raziskovalnega procesa, kot so knjižnice za podporo raziskovalni dejavnosti in raziskovalni oddelki na univerzah. Izpostavil je tudi nekaj področij, kjer bi bila pomoč knjižnic najprimernejša.

Da bi občansko znanost čim bolj približali udeležencem posvetovanja in slovenskemu prostoru na splošno, smo naslednji del posvetovanja namenili pogledom na občansko in odprto znanost iz Švedske in Avstrije.

Dr. Andreas Hedberg iz švedske nacionalne knjižnice in profesor na Univerzi v Uppsali je predstavil nekaj izsledkov iz poročila o vključevanju javnosti v raziskovalno dejavnost preko visokošolskih in univerzitetnih, ter splošnih in šolskih knjižnic na Švedskem in izbranih evropskih državah, ki ga je leta 2022 pripravil za švedsko vlado. Ta je namreč zadolžila skupino strokovnjakov, da pripravijo podlage za oblikovanje nacionalne politike za odprto znanost na Švedskem.

Naslovnica poročila švedske nacionalne knjižnice švedski vladi o vključevanju javnosti v znanstvene dejavnost (Januar 2023)

Pogled iz sosednje države, Avstrije, je podal **dr. Daniel Dörler**, zaposlen na dunajski Univerzi BOKU, član Evropskega združenja za občansko znanost (ECSA) in predsednik delovni skupine ECSA “Mreže občanske znanosti”, ki je kot soustanovitelj avstrijske mreže za občansko znanost spregovoril o razvoju ter delovanju njene spletne platforme Österreich forscht.

Četrti sklop je bil namenjen občanski in odprti znanosti v slovenski praksi.
O pomenu raziskovalnih podatkov, ki so lahko priložnost za krepitev sodelovanja v raziskovalni skupnosti, je spregovorila **dr. Sonja Bezjak** iz Arhiva družboslovnih podatkov, Univerza v Ljubljani. Podala je razmislek kako lahko splošne knjižnice izkoristimo predloge iz podatkovnih repozitorijev ter kako lahko tudi že kreirane vsebine iz fondov splošnih knjižnic postanejo uporabne za gradnjo zbirk, ki se dotikajo različnih družbenih vidikov, kjer lahko še posebej izpostavimo domoznansko dejavnost knjižnic.

Raziskovalec Instituta »Jožef Stefan« (IJS), **dr. Davor Kontić**, je v svojem prispevku predstavil delo leta 2018 ustanovljenega Centra za participativno raziskovanje (CPR-IJS), ki deluje pod okriljem Odseka za znanosti o okolju IJS. Spregovoril je tudi o njihovih ključnih projektih občanske znanosti zadnjih let.

Varstveni ornitolog Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije **Tilen Basle** je spregovoril o vključevanju strokovne in splošne javnosti v raziskovalno delo njihovega društva ter izpostavil tri ključne projekte: Ornitološki atlas Slovenije oz. Atlas ptic Slovenije, vsakoletno januarsko štetje vodnih ptic – IWC in v javnosti najbolj prepoznano ter množično akcijo »Ptice okoli nas«.

Znanstvena sodelavka Kmetijskega inštituta Slovenije, **dr. Barbara Pipan,** je praktični primer občanskega raziskovanja prikazala v okviru njihovega projekta Citizen Science Experiment-INCREASE CSE, v katerem lahko sodeluje vsak zainteresirani/ljubitelj fižola (šolar, dijak, študent, upokojenec), ki ima na voljo njivo, vrt, teraso ali balkon in bi si želel posaditi različne genske vire fižola ter spremljati njihovo rast.

Ob koncu sta sledila še primera iz slovenskih splošnih knjižnic.
Saša Vidmar iz Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica je spregovorila o vlogi, ki jo splošne knjižnice lahko odigramo pri občanski znanosti, kakor tudi o pomenu deljenja znanstvenih informacij. Knjižnice lahko delujemo kot povezovalni člen med raziskovalno sfero in prebivalci lokalnega okolja ter se preko različnih dejavnosti, povezanih z občansko znanostjo, aktivno vključujemo v znanstveno opismenjevanje državljanov.

Nina Svetelj iz Mestne knjižnice Kranj pa je predstavila praktični primer odziva knjižnice na dogajanje v družbi in aktivnosti na področju znanstvene pismenosti. Leta 2019 so se v knjižnic povezali z zavodom Znanost na cesti, ki po slovenskih mestih organizira različne dogodke, kot so npr. poljudnoznanstvena predavanja ali okrogle mize. V sodelovanju z njimi so zasnovali sklop pogovornih predavanj Znanost med knjigami.

Naslovnica zbornika povzetkov prispevkov.

Posvetovanje je bilo organizirano v hibridni obliki**,** slušatelji so lahko predavanjem prisluhnili v prostorih Knjižnice Otona Župančiča Mestne knjižnice Ljubljana in preko videokonferenčnega orodja ZOOM. Finančno podporo posvetu je izkazala tudi Mestna občina Ljubljana.

Pripravljen je bil zbornik povzetkov prispevkov predstavljenih na posvetovanju, na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana so dostopne tudi prikazane PowerPoint predstavitve, na knjižničnem profilu družbenega omrežja YouTube pa so že dostopni tudi video posnetki predstavitev vseh prispevkov.

Kako naprej?

Kot je razvidno iz kataloga projektov na portalu Mreže občanske znanosti v Sloveniji v slovenskem okolju trenutno projekti, vezani na odprto znanost in občansko znanost, z nekaj izjemami, potekajo večinoma v akademskem okolju, ali brez posebnega vključevanja knjižnic, kar

bi jih naredilo lažje dosegljive vsem državljanom. Kljub temu so bili prvi koraki v preteklosti že storjeni.

Poleg na posvetovanju predstavljenih aktivnosti iz Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica in Mestne knjižnice Kranj, so ciljno usmerjene aktivnosti na področju občanske znanosti v preteklih letih potekale tudi pod okriljem tradicionalnega projekta Noč ima svojo moč – Evropska noč raziskovalcev, kjer sodelujemo nekatere knjižnice kot pridružene partnerice. Ne nazadnje pa so ena izmed aktivnosti, ki smo jih deloma po principu občanske znanosti izvajali v Mestni knjižnici Ljubljana, tudi projekti Zbiranj spominov in Album Ljubljane.
Kot kompetenčni center za stalno strokovno izobraževanje in usposabljanje knjižničarjev in strokovne javnosti smo v sodelovanju s CTK in pod okriljem Učnega centra MKL, v aprilu 2023 že organizirali usposabljanje knjižničnih delavcev za aktivno udeležbo pri svetovnem dogodku *1 knjižničar, 1 vir* (#1Lib1Ref oz. 1 Librarian 1 Reference), ki je plod sodelovanja Wikipedije in mednarodnega združenja bibliotekarskih društev in ustanov IFLA, ter ima veliko elementov aktivnosti, ki jih pripisujemo občanski znanosti. Za večji vpliv akcije bo seveda v naslednjih korakih potrebno vključiti tudi naše uporabnike, ki bi strukturirano dodajali preverjene in kakovostne vsebine na slovensko Wikipedijo. Ustrezna izpeljava bi bila toliko bolj ključna za naše uporabnike, saj se slovenski uporabniki za slovenske vsebine ali enciklopedične vsebine v slovenščini ne morejo zanašati na kakršen koli digitalni informacijski vir, kot je to npr. omogočeno za angleško govoreče države preko Encyclopaedie Britannice in drugih virov.
V Mestni knjižnici Ljubljana bomo v prihodnjih mesecih vključeni v aktivnosti projekta European Citizen Science, kjer bomo v sodelovanju z organizacijo Public Libraries 2030, Mestno knjižnico Kranj in nekaterimi drugimi partnerji na evropski in nacionalni (CTK) ravni razvijali modele usposabljanj za vključevanje splošnih knjižnic v projekte in aktivnosti, povezane z odprto znanostjo in občansko znanostjo, ki bodo v našem primeru temeljile tudi na za slovensko okolje prilagojenem vodniku za dvig kompetenc knjižničnega osebja za praktično izvedbo projektov občanske znanosti, ki ga je v angleščini pripravila pristojna delovna skupina pri združenju LIBER.
Z organizacijo posvetovanja smo želeli spodbuditi, da bi pomembnejšo vlogo pri približevanju znanosti občanom in občankam v prihodnosti odigrale splošne knjižnice. Povezovanje univerz z lokalno skupnostjo je ključnega pomena za odličnost univerz, po drugi plati pa lahko to spodbudi implementacijo znanja, ki nastaja na univerzah, v lokalno skupnost. Knjižnice lahko ponudimo prostor, informacijsko in organizacijsko podporo pri projektih, dostop do informacijskih virov in usposabljamo za uporabo raziskovalnih podatkov, predvsem pa izkoristimo možnost naslavljanja širše javnost in izvajanja aktivne promocije znanosti, prvenstveno preko izobraževalnih in prireditvenih dejavnosti.

Glede na prakso iz tujine bo koncept občanske znanosti pomembna tema za splošne knjižnice v prihodnjih letih, s tematskim posvetom pa smo v MKL izkoristili priložnost, da odpremo to tematiko na nivoju Ljubljane in celotne mreže slovenskih splošnih knjižnic.

mag. Aleš Klemen, Mestna knjižnica Ljubljana